

**КАРТАШОВ
МИКОЛА
ІВАНОВИЧ**

(1938-2016)

професор, член-кореспондент
Національної академії аграрних наук України,
завідувач кафедри клінічної діагностики
та клінічної біохімії
Харківської державної зооветеринарної академії

Міністерство
освіти і науки
України

Харківська
державна
зооветеринарна
академія

Наукова
бібліотека

Харків 2017

Копирус

**Міністерство освіти і науки України
Харківська державна зооветеринарна академія
Наукова бібліотека**

**КАРТАШОВ
МИКОЛА
ІВАНОВИЧ
(1938-2016)**

**біобібліографічний покажчик
наукових праць
за 1970-2015 роки**

Харків 2017

УДК 012 : 636 : 577.1 : 616-07

ББК 45:48я1

К 27

Укладачі:

Зінаїда Іллівна Шакула (провідний фахівець бібліотеки)

Олена Володимирівна Фетісова (бібліотекар сектора інформаційно-бібліографічного обслуговування)

Редактор Галина Віталіївна Свириденко (директор бібліотеки)

Технічний редактор Тетяна Олександрівна Зінченко (завідувач відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення)

Карташов Микола Іванович (1938-2016) : біобібліографічний покажчик наукових праць за 1970-2015 роки / укладачі : З. І. Шакула, О. В. Фетісова ; редактор Г. В. Свириденко, технічний редактор Т. О. Зінченко ; Наукова бібліотека ХДЗВА. – Харків, 2017. – 69 с.

Біобібліографічний покажчик наукових праць члена-кореспондента НААНУ, доктора ветеринарних наук, професора ХДЗВА М.І. Карташова охоплює повний перелік друкованих праць, список патентів, дисертацій, що виконані під його керівництвом, публікації про його наукову діяльність та життєвий шлях.

Микола Іванович Карташов – автор та співавтор 150 наукових праць у тому числі 13 підручників та навчально-методичних посібників, 8 патентів. Під його керівництвом захищено 3 кандидатські дисертації.

Видання розраховане, на науковців та спеціалістів ветеринарної медицини та тваринництва, студентів, аспірантів та викладачів аграрних ВНЗ.

ПЕРЕДМОВА

Біобібліографічний покажчик відображає наукову діяльність завідувача кафедри клінічної діагностики та клінічної біохімії Харківської державної зооветеринарної академії, професора, члена-кореспондента Національної аграрної академії наук України Миколи Івановича Карташова, який працював на ниві ветеринарної медицини, вищої освіти та науки і зробив гідний внесок в їх розвиток.

Микола Іванович - висококваліфікований фахівець у галузі біохімії сільськогосподарських тварин і птиці постійно займався науково-дослідною роботою з вивчення енергетичного обміну на клітинному та субклітинному рівнях у сільськогосподарських тварин та птиці. Його дослідження використано при створенні загального уявлення про біологічну суть гетерозису. Вивчені зміни в організмі курей, які відбуваються при обмеженні годівлі птиці в окремі періоди її вирощування, і на основі цього доведено, що такі підходи дають можливість заощаджувати корми і позитивно впливати на подальшу продуктивність сільськогосподарської птиці. Ряд його робіт присвячені розробці нових методів метаболізму в процесі філогенезу жуйних тварин.

Професор М.І. Карташов продовжувач наукової школи ветеринарних клінічних діагностів. За результатами наукових досліджень Миколи Івановича опубліковано понад 150 наукових праць, він має 8 патентів. Під його керівництвом виконано дослідження і захищено кандидатські дисертації: наукова школа фахівців ветеринарних клінічних діагностів-терапевтів налічує 3 послідовників - кандидатів ветеринарних наук. Він здійснював навчання студентів, магістрів, аспірантів, слухачів факультету підвищення кваліфікації

Харківської державної зооветеринарної академії за курсами клінічна біохімія, клінічна діагностика хвороб тварин.

У виданні представлені основні віхи життя, науково-виробничої та організаційної діяльності вченого; дві наукові статті з актуальних тем опубліковані у збірниках наукових праць; хронологічний показник публікацій, видання за його редакцією та рецензовані ним; список патентів; дисертацій, що виконані під його керівництвом; публікації про його наукову діяльність та життєвий шлях. Матеріал показника публікацій розміщено у хронологічному порядку, в межах року – спочатку повні видання, потім частина видань (відокремлені знаком ***) розташовані за алфавітом назв творів друку. Бібліографічний опис виконано мовою документа відповідно до міждержавного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1 : 2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Довідковий апарат представлений предметно-тематичним та іменним (з відзначенням персоналій) показниками. Під час створення показника використані каталоги та картотеки, видання із фонду бібліотеки ХДЗВА, особисті матеріали вченого.

Науково-допоміжний показник відображає «історію у людському вимірі». Він призначений вченим, аспірантам, магістрам, спеціалістам у галузі ветеринарної медицини та тваринництва, студентам вищих навчальних закладів та коледжів аграрного профілю, а також дослідникам краю чи наукових шкіл академії, що поєднують науковий, творчий та освітній процеси.

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

професора, члена-кореспондента НААНУ

Миколи Івановича Карташова

25 січня 1938	Народився в селі Пристень Валуйського району Белгородської області
Вересень 1952- липень 1955	Студент Валуйського медичного училища
Липень 1955- червень 1961	Завідувач медичного пункту с. Смородине Белгородської області
Червень 1961- вересень 1962	Інструктор оргвідділу райкому КПРС м. Грайворон Белгородської області
Вересень 1962- липень 1967	Студент ветеринарного факультету Харківського зооветеринарного інституту
Січень 1968- квітень 1971	Аспірант кафедри хімії та біохімії сільськогосподарських тварин ХЗВІ
1971	Захистив дисертацію на тему «Процессы регенерации макроэрггов в клетках и субклеточных структурах тканей у мясных цыплят и гибридов»; Присуджено науковий ступінь кандидата біологічних наук
Квітень 1971- листопад 1973	Асистент кафедри хімії та біохімії сільськогосподарських тварин ХЗВІ
Листопад 1973- жовтень 1980	Секретар парткому Харківського зооветеринарного інституту
Листопад 1973- січень 1982	Працює на посаді доцента кафедри хімії та біохімії сільськогосподарських тварин ХЗВІ

- 30 січня 1976** Присвоєно вчене звання доцента при кафедрі біохімії
- Січень 1982-
червень 1989** Проректор з навчальної роботи ХЗВІ
- 1989-2001** Ректор Харківського зооветеринарного інституту
- 4 липня 1991** Присвоєно вчене звання професора по кафедрі хімії і біохімії
- 17 травня 1995** УААН (нині НААНУ) обрала членом-кореспондентом УААН із спеціальності біохімія тварин
- 2001-2016** Завідувач кафедри клінічної діагностики та клінічної біохімії ХДЗВА
- 3 липня 2006** За багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок в підготовку висококваліфікованих спеціалістів, розвиток аграрної науки нагороджений трудовою відзнакою «Знак Пошани» рішенням колегії Міністерства аграрної політики України
- 15 вересня 2016** Пішов із життя. Похований на Малоданилівському цвинтарі

Наукове значення людини визначається не тільки тим, що він залишив після себе, але набагато більше тим, до чого він спонукав своїх сучасників, а через них наступні покоління
Де Барі

Вчений, педагог, перший наставник і щира людина

Карташов Микола Іванович - талановитий і чуйний педагог, блискучий вчений, справжній патріот своєї країни, мудрий керівник і надійний товариш. Його професійний шлях почався в Харківському зооветеринарному інституті (нині Харківська державна зооветеринарна академія) з 1962 року. Він пройшов усі сходинки життя людини радянської епохи: студент, аспірант, асистент, доцент, професор.

Микола Іванович народився 25 січня 1938 року в сім'ї робітника в селі Пристань Валуйського району Белгородської області. Після закінчення у 1955 році медичного училища працював на виробництві. А в 1967 році він з відзнакою закінчив Харківський зооветеринарний інститут і за рекомендацією Вченої ради навчався в аспірантурі на кафедрі хімії та біохімії. Її великий науковий колектив під керівництвом професорів О. С. Савронь, Г. І. Кісільова, О. В. Чечоткіна вніс істотний вклад у вивчення процесів біосинтезу білків, генерації енергії та обміну мінеральних речовин у сільськогосподарських тварин. Здібності до наукової та педагогічної роботи вплинули на подальшу долю молодого фахівця. Після успішного захисту дисертації на тему «Процессы регенерации макроэрго в клетках и субклеточных структурах тканей у мясных цыплят и гибридов» у 1971 році Карташов М. І. працював асистентом, доцентом, професором цієї ж кафедри.

Микола Іванович поєднував педагогічну роботу з адміністративною. У 1982 році він працює на посаді проректора з навчальної роботи, а з 1989 до 2001 року – ректор Харківського зооветеринарного інституту. На цій посаді він успішно реалізовував свої здібності талановитого керівника і досвідченого організатора освіти і науки.

Зваженість у прийнятті рішень, енергійність та послідовність в їх виконанні забезпечили ректору повагу та авторитет у колективі. Викладачі та співробітники підтримували М.І. Карташова в його починаннях, чим забезпечували стабільність та злагоду у роботі науково-педагогічного колективу. Це сприяло тому, що інститут вперше за існування отримав четвертий рівень Державної акредитації і атестації, та підтримував належний рівень необхідної матеріально-технічної бази, висококваліфікованих викладачів, науково-методичне забезпечення навчального процесу і зв'язок з виробництвом.

Саме за його ініціативи та при безпосередньому керівництві при інституті було створено навчально-науково-виробничий комплекс у складі навчального закладу, чотирьох академічних інститутів НААН України (клінічної та експериментальної ветеринарної медицини, тваринництва, птахівництва, шовківництва), восьми коледжів, технікумів та сільськогосподарських підприємств. Все це дозволяло спільними зусиллями плідно координувати регіональні науково-технічні програми та організацію їх виконання.

Поєднання інтелектуальних можливостей, методично-лабораторних і господарських умов науково-дослідних та навчального інститутів відкривало можливості для дійсного підключення студентів і аспірантів до серйозних наукових досліджень не тільки шляхом підготовки дипломних проектів,

дипломних робіт, дисертацій, а й з перших років - навчання в організованих філіях кафедр.

З урахуванням ринкових відносин на той час в інституті впроваджували прикладні програми підготовки фахівців на якісно новому рівні і відпрацьовували моделі реформування вищої сільськогосподарської освіти, створювали необхідні умови для наукового росту викладачів, успішно працювала аспірантура, спеціалізовані вчені ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Вимогливий керівник, що вмів чітко ставити завдання, був здатний чути і розуміти колег – ось що вирізняло його і додавало професіоналізму, авторитетності та людяності.

Багато сил та енергії Микола Іванович віддавав матеріальному оснащенню навчальної бази, покращенню побутових умов студентів і співробітників: введені в дію віварій, квартальна котельня, пункт технічного обслуговування в дослідному господарстві, 40-квартирний житловий будинок.

М.І. Карташов був членом науково-технічної ради з питань аграрної політики Харківської облдержадміністрації та Всесвітньої наукової асоціації з птахівництва.

Микола Іванович цінував і підтримував молодь. Він був ініціатором створення в інституті культурологічної студентської організації, сприяв у налагодженні майбутнім фахівцям міжнародних зв'язків з колегами в різних державах світу.

За багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів, розвиток аграрної науки, Миколу Івановича

було відзначено трудовою відзнакою «Знак Пошани», Грамотами Міністерства аграрної політики України.

М. І. Карташов – висококваліфікований фахівець у галузі біохімії сільськогосподарських тварин і птиці. Постійно займався науково-дослідною роботою з вивчення енергетичного обміну на клітинному та субклітинному рівнях у сільськогосподарських тварин та птиці. Одержані в експерименті дані є цінним вкладом у справу розвитку сільськогосподарської біології і були апробовані на конференціях, з'їздах, конгресах. За участі співробітників вишу створені та запатентовані нові технології вирощування ремонтного молодняку великої рогатої худоби, рівень яких відповідає кращим світовим стандартам.

Наукові праці професора М. І. Карташова мають велике теоретичне та науково-практичне народно-господарське значення, його дослідження використано при створенні загального уявлення про біологічну суть гетерозису. Вивчені зміни в організмі курей, які відбуваються при обмеженні годівлі птиці в окремі періоди її вирощування, і на основі цього доведено, що такі підходи дають можливість заощаджувати корми і позитивно впливати на подальшу продуктивність сільськогосподарської птиці. Ряд його робіт, що присвячені розробці нових методів метаболізму в процесі філогенезу жуйних тварин, привернули увагу науковців не тільки в нашій державі, а й за кордоном.

Микола Іванович опублікував майже 150 наукових праць, одержав 8 патентів на винаходи та корисні моделі. Видані у співавторстві «Практикум по биохимии сельскохозяйственных животных» (1980 рік), у тому числі іспанською мовою (1984 рік), монографія «Витамины группы К» (1997 рік), підручник «Біохімія сільськогосподарських тварин» (2000 рік) для студентів сільськогосподарських вищих навчальних закладів.

За всім цим великим переліком здібностей організатора, науковця, педагога стоїть Людина – чуйна, щира, щедра, вірний товариш, люблячий чоловік та батько.

Любов до оточуючих, студентів, співробітників, любов до життя, завжди відрізняли Миколу Івановича поміж інших. Кожен день, повторюючи слова про необхідність виховання нового свідомого покоління студентів, він усі свої сили віддавав для розвитку інституту, потім академії.

Учні і колеги глибоко шанували і щиро любили його. У пам'яті всіх, хто мав честь бути знайомим і працювати з ним, він залишиться талановитим вченим, неперевершеним педагогом, принциповим і мудрим керівником, високоморальною людиною.

Колектив Харківської державної зооветеринарної академії

РІВЕНЬ СЕРЕДНІХ МОЛЕКУЛ КРОВІ ДОМАШНІХ КОТІВ ЯК
ПОКАЗНИК ЕНДОГЕННОЇ ІНТОКСИКАЦІЇ ЗА ХРОНІЧНОЇ
НИРКОВОЇ НЕДОСТАТНОСТІ

Карташов М.І., професор, член-кореспондент УААН

Морозенко Д.В., аспірант

Харківська державна зооветеринарна академія

Передрук зі збірника:

**Вісник Білоцерківського державного аграрного
університету : збірник наукових праць . –
Біла Церква, 2008. – Вип. 51. – С. 41-43.**

Наведено дані про рівень середніх молекул(СМ) у сироватці крові клінічно здорових домашніх котів та котів із хронічною нирковою недостатністю(ХНН). З'ясовано, що рівень допустимих коливань СМ у клінічно здорових котів становить 0,242-0,302Од. (0,272±0,011Од.). У котів за легкої та помірної ниркової азотемії середні значення рівня СМ склали 0,382±0,010Од та 0,403±0,010Од. відповідно. На стадії тяжкої ниркової азотемії середнє значення рівня СМ становить 1,040±0,140Од., що відповідає дуже тяжкому стану ендогенної інтоксикації.

До речовин білкової природи, які не осаджуються трихлороцтовою кислотою, можуть бути віднесені компоненти залишкового азоту, так звані молекули середньої маси, або середні молекули(СМ). Інтерес до дослідження СМ визначається перш за все тим, що вони вважаються важливими універсальними факторами і показниками інтоксикації організму [1, 2, 3].

Хімічна природа середньомолекулярних токсинів на сьогодні остаточно не встановлена. Відомо, що вони являють собою олігопептиди з високим вмістом дікарбонових амінокислот, цистеїну, лізину, гліцину та низьким вмістом ароматичних амінокислот. Існують дані про наявність у структурі СМ вуглеводних компонентів. За даними Н.В.Белобородової, до них відносять близько 30 речовин з визначеною біологічною активністю – вазопресин, окситоцин, нейротензин, ангіотензин, адренкортикотропний гормон, глюкагон, кальцитонін, вазоактивний кишковий поліпептид, секретин, мотилін,

фактор сну, ендорфіни, енкефаліни, сполуки глюкуронової кислоти, продукти деградації сироваткових білків, життєдіяльності кишкових бактерій тощо [4]. До універсальних уремічних токсинів належать також паратгормон, передсердний гормон, гормони щитоподібної залози, ретинолозв'язувальний білок, гастрит, гормон росту, рибонуклеаза, інтерлейкіни. Основна частина СМ представлена поліпептидами з молекулярною масою 300-5000Дальтон, у зв'язку з чим їх нерідко іменують ще середньомолекулярними пептидами [5].

Особливого значення серед СМ надають паратиреоїдному гормону, токсична дія якого за умови зменшення кількості функціонуючих нефронів реалізується через зміни процесу розподілу кальцію у клітинних депо і цитоплазмі в результаті збільшення проникності мембран для іонізованого кальцію [6, 7].

Р.Н. Акалаєвим у 1989 році було переконливо доведено, що власне СМ здатні утворювати додаткові канали провідності на бішарових ліпідних мембранах нервових клітин, що клінічно проявляється нейротоксикозом (судоми, полінейропатія, енцефалопатія, порушення координації рухів), причому традиційний програмний гемодіаліз, незалежно від режиму корекції рівнів сечовини та креатиніну, позитивного клінічного ефекту не дає [8]. Ще 1976 року F. Furst et al. довели, що СМ не мають кореляційного зв'язку з сироватковим рівнем сечовини і креатиніну й погано виводяться шляхом гемодіалізу [5].

Отже, враховуючи, що у основі ендогенної інтоксикації лежить накопичення різних за хімічною природою та механізмом утворення речовин, для її характеристики необхідні інтегральні показники. Найбільш широко

використовуються середні молекули – комплекс низькомолекулярних речовин складає до 0,240Од.

Показано, що у фізіологічних умовах дев'яносто п'ять відсотків СМ видалається, головним чином, шляхом гломерулярної фільтрації. Ослаблення екскреторної функції нирок та неповний протеоліз призводять до збільшення концентрації СМ у сироватці крові. При цьому їх концентрація у сироватці хворої людини з уремією може у 8-10 разів перевищувати норму [9].

Один із перших токсичних ефектів СМ, які звернули на себе увагу дослідників, це їх участь у розвитку характерного для ХНН стану вторинної імунної депресії. СМ пригнічують проліферацію фібробластів, фагоцитарну активність лейкоцитів та швидкість їх міграції, викликають порушення функції тромбоцитів [2]. Існують дані, які свідчать про участь СМ у розвитку характерної для ХНН анемії [10].

Відомо, що склад СМ відрізняється у різних хворих. Наприклад, у людей із термінальною ХНН виявляються компоненти, які відсутні у початкових стадіях ураження нирок. Однак у всіх вивчених ситуаціях спостерігався прямий зв'язок із збільшенням фракцій СМ та ступенем погіршення клінічного стану хворих[11, 12, 13].

Мета роботи – визначення рівня показників СМ сироватки крові у клінічно здорових котів та котів на різних стадіях ХНН для подальшого застосування у діагностиці ХНН домашніх котів.

Матеріал і методи досліджень. Матеріалом для дослідження були домашні коти, які надходили до ветеринарної клініки «Пес + Кіт» (м. Харків) для проведення кастрації та стерилізації, а також коти із захворюваннями нирок для проходження діагностичного обстеження й лікування. Всього було

обстежено 60 тварин, з них: клінічно здорових самиць віком від 1 до 3 років – 6 особин, самців віком від 7 міс. До 9 років – 24 особини; хворих тварин: самиць – 13 особин, самців – 17 особин віком від 6-16 років. Проводився ретельний збір анамнезу, клінічне обстеження тварин та біохімічне дослідження крові. Для цього її відбирали у вигляді разових проб, з яких виготовляли сироватку. У сироватці крові визначали вміст середніх молекул за допомогою спектрофотометричного методу за Н.І. Габріелян; довжина хвилі $\lambda=254\text{нм}$ [14].

Результати досліджень та їх обговорення. Під час первинного надходження до ветеринарної клініки котів для кастрації та стерилізації проводили їх клінічне обстеження, за результатами якого було встановлено, що ці тварини можуть бути використані для встановлення допустимих коливань значень СМ.

За первинного надходження хворих тварин за результатами клініко-лабораторних та інструментальних досліджень було встановлено діагноз – загострення ХНН. У котів із ХНН спостерігали загальне пригнічення, гіпорексію аж до анорексії, поліурію, полідипсію, у деяких тварин – виснаження, блювання, зневоднення, анемічність слизових оболонок, олігурію аж до анурії.

У ході обстеження клінічно здорових домашніх котів були встановлені межі допустимих коливань вмісту СМ сироватки крові, що складало 0,242-0,302Од.

Результати визначення вмісту СМ у сироватці крові всіх дослідних котів наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Показники вмісту середніх молекул у клінічно здорових домашніх котів та за ХНН

Стадії ХНН за IRIS, 2004[15] (за рівнем концентрації креатиніну у сироватці крові, кмоль/л)	Середні молекули, Од	
	середня величина (M±m)	Допустимі коливання
Клінічно здорові тварини, n=30 (70,0-140,0)	0,272±0,011	0,242-0,302**
Легка ниркова азотемія, n=10 (140,0-250,0)	0,382±0,010	0,360-0,404*
Помірна ниркова азотемія, n=10 (251,0-440,0)	0,403±0,010	0,383-0,423*
Тяжка ниркова азотемія, n=10 (>440,0)	1,040±0,140	0,728-1,352*

Примітка.* – при $p < 0,05$, ** – при $p < 0,01$.

У процесі обстеження котів із ХНН за легкої та помірної ниркової азотемії, виявлених за вмістом сироваткового креатиніну, середні показники рівня СМ крові становили $0,382 \pm 0,010$ Од. та $0,403 \pm 0,010$ Од., що вірогідно вище, ніж у клінічно здорових тварин ($0,272 \pm 0,011$ Од.). Клінічний стан у котів за легкої та помірної ниркової азотемії істотно не відрізнявся. У котів обох груп спостерігали загальне пригнічення, гіпорексію аж до анорексії, поліурію, полідипсію, зневоднення та періодичне блювання. Таким чином, ступінь ендогенної інтоксикації тварин цих дослідних груп, за клінічними ознаками та рівнем СМ, виявився майже однаковим.

У разі тяжкої ниркової азотемії у котів спостерігали виражені симптоми уремичної інтоксикації: сильне пригнічення, довготривалу анорексію, кахексію, блідість слизових оболонок, адипсію та олігурію аж до анурії. Рівень СМ у котів на цій стадії склав $1,040 \pm 0,140$ Од., що свідчить про його суттєве підвищення як порівняно з нормою, так і з показниками за легкої та помірної азотемії. Це відповідає тяжкому клінічному стану тварин.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. Показники рівня середніх молекул сироватки крові клінічно здорових котів коливаються у межах 0,242-0,302Од. оптичної щільності за довжини хвилі 254 нм.
2. У котів із ХНН відповідно стадіям легкої та помірної ниркової азотемії показник рівня СМ становить 0,360-0,423Од.
3. На стадії тяжкої ниркової азотемії показник рівня СМ складає $0,728 \pm 1,352$ Од., що відповідає дуже тяжкому стану ендогенної інтоксикації.
4. Визначення вмісту СМ у сироватці крові домашніх котів доцільно залучати до комплексу діагностичних лабораторних показників за ХНН.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лифшиц В. М. Медицинские лабораторные анализы: [Справочник] / В. М. Лифшиц, В. И. Сидельникова. – М.: Триада, 2003. – 312 с.
2. Камышников В. С. Клинико-биохимическая лабораторная диагностика: [Справочник] / В. С. Камышников. – Минск: Интерпрессервис, 2003. – 495 с.
3. Clark W.R., Winchester J. F. Middle molecules and small-molecular-weight proteins in ESRD: Properties and strategies for their removal // Adv Ren Replace Ther. – 2003. – Vol. 10, № 4. – P. 270-278.
4. Белобородова Н. В., Осипов Г. А. Гомеостаз малых молекул микробного происхождения и его роль во взаимоотношениях микроорганизмов с его хозяином // Новости медицины и фармации. – 2002. – № 3-4. – С. 44-48.
5. Камышников В. С. Справочник по клинико-биохимическим исследованиям и лабораторной диагностике. – М.: МЕДпресс-информ, 2004. – 970 с.
6. Нефрология: Руководство для врачей / Ю. Г. Аляев, А. В. Амосов, С. О. Андросова и др. – М.: Медицина, 2000. – 688 с.
7. Сеніор Ф. Д. Етіологія, патогенез і лікування ниркової недостатності у собак // Ветеринарна практика. – 2007. – № 3. – С. 7-9.

8. Бакалюк О. Й. Нефрологія для сімейного лікаря. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. – 440 с.
9. Чиркин А. А., Окороков А. Н., Гончарик И. И. Диагностический справочник терапевта: клинические симптомы, программы обследования больных, интерпретация данных. – Минск: Беларусь, 1992. – 688 с.
10. Шулутко Б. И. Болезни печени и почек. – СПб.: Изд-во Санкт-Петербург. санитарно-гигиен. ин-т, 1993. – 480 с.
11. Новое в исследовании функционального состояния почек / А. А. Шавырин, Л. В. Бычкова, С. Р. Байбулатова, Н. В. Шарашкина // Вестник РУДН, серия Медицина. – 2002. – № 2. – С. 25-27.
12. Isles C. G., Paterson G. R. Serum creatinine and urea: make the most of these simple tests // Br. J. Hosp. Med. – 1997. – Vol. 55, № 8. – P. 513-516.
13. Miler F., Dommerques M., Bussieres L. Development of human renal function // Clin. Chem. – 1996. – Vol. 42, № 11. – P. 1855-1860.
14. Клінічна біохімія / О. П. Тимошенко, Л. М. Вороніна, В. М. Кравченко та ін. – Харків: Вид-во НфаУ; Золоті сторінки, 2003. – 239 с.
15. Society IRI. Stages of Feline Chronic Renal Disease. www.iris-kidney.com,2004.

БІОХІМІЧНІ ПОКАЗНИКИ СИРОВАТКИ КРОВІ КОНЕЙ

ПІСЛЯ ФІЗИЧНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Боровков С.Б., канд. вет. наук;

Карташов М.І., канд. біол. наук

Харківська державна зооветеринарна академія

Передрук зі збірника:

**Науковий вісник ветеринарної медицини :
збірник наукових праць Білоцерківського
національного аграрного університету. –
Біла Церква, 2011. – Вип. 8(87). – С. 22-24.**

У статті наводяться результати аналізу біохімічних показників сироватки крові коней після навантаження. Встановлено, що 20-хвилинна прогонка тварин легкою риссю зумовлює різні за ступенем зміни біохімічних показників сироватки крові у коней різної підготовки. У тварин після навантаження достовірно збільшується рівень глюкози, спостерігається підвищується активність лактатдегідрогенази та креатинфосфокінази за рахунок *МВ*-ізоферменту як в абсолютному, так і у відсотковому значенні від загальної активності. Через 24 год відпочинку у крові спостерігали збільшення активності аспартатамінотрансферази та креатинфосфокінази, що необхідно враховувати під час проведення діагностичних заходів.

Ключові слова: коні, ферменти, діагностичні помилки.

Постановка проблеми. Конярство є перспективним напрямом розвитку агропромислового комплексу України. Одна із головних умов благополуччя коней – це якісне ветеринарне забезпечення галузі [1]. До завдань ветеринарного лікаря входить оцінка здоров'я тварин та контроль за їх функціональним станом. Для цього дослідники пропонують визначати морфологічний склад крові, біохімічні показники сироватки крові або плазми [2, 3].

Останнім часом особливу увагу вітчизняні та зарубіжні ветеринарні спеціалісти приділяють дослідженню специфічних маркерів для оцінки стану серцево-судинної системи, таких як креатинфосфокіназа (КФК) та її *МВ*-фракція (*МВ*-КФК), міоглобін, тропонін I типу та інші. Відомості про вміст цих компонентів сироватки крові у вітчизняній літературі практично відсутні [4, 5].

Також актуальним є питання щодо впливу на ці показники фізичного навантаження, лікарських препаратів, патологічних змін обміну речовин.

Тому встановлення нормативних даних для більшості біохімічних показників є дуже актуальним питанням ветеринарної медицини. Лише маючи повну інформацію про діапазон нормальних меж біохімічних показників сироватки крові, можна успішно використовувати їх значення у разі оцінки здоров'я і функціонального стану серцево-судинної системи, а також розробки науково обґрунтованих методик підготовки спортивних коней [6].

Мета і завдання дослідження – вивчити деякі біохімічні показники сироватки крові, що характеризують функціональний стан серцево-судинної системи, та встановити вплив фізичного навантаження на їх зміни.

Матеріал і методи досліджень. Дослідження проводили у травні 2011 року. Об'єктом досліджень було 10 коней різного віку (4-7 років) української верхової породи без ознак серцево-судинної патології, що належали Науково-навчальному центру рослинництва і тваринництва Харківської ДЗВА. Проводили клінічне дослідження та функціональну діагностику стану серцево-судинної системи (проба Домрачова). У сироватці крові визначали активність АсАТ, МВ-КФК та загальної КФК загальноприйнятими методами [7]; вміст глюкози – у капілярній крові за допомогою системи контролю рівня глюкози Rightest™ GM300. На момент дослідження тварини мали оптимальні фізіологічні показники і були клінічно здоровими. Біохімічні показники визначали у стані спокою та після 20-хвилинної прогонки рессю, повторно кров відбирали через 24 год.

Результати досліджень та їх обговорення. Для оцінки функціонального стану серцево-судинної системи була відібрана група клінічно здорових тварин

без ознак порушення її функції. До навантаження коні мали показники пульсу у межах 28-38 уд/хв ($32,6 \pm 0,95$), що не виходить за фізіологічні межі. Потім тварин проганяли легкою риссю 10 хв, у результаті чого частота пульсу збільшилася до попереднього значення. Це свідчить про достатній функціональний стан серцево-судинної системи. Після цього тварин повторно проводили прогонку протягом 10 хв і відбирали кров для біохімічних досліджень.

Для деталізації функціональних та органічних змін міокарда були проведені біохімічні дослідження сироватки крові (табл. 1).

Як видно з даних табл. 1, у коней після навантаження достовірно ($p < 0,001$) збільшується рівень глюкози та підвищується активність лактатдегідрогенази (ЛДГ), тому можна припустити, що фізичне навантаження призводить до посилення глікогенолізу та глюконеогенезу, а також до збільшення частки анаеробного гліколізу і накопичення молочної кислоти, а вища активність ЛДГ у сироватці крові вказує на посилення зворотного каталізу молочної кислоти до піровиноградної.

Таблиця 1 – Біохімічні показники сироватки крові коней до навантаження та після нього ($M \pm m, n=10$)

Показник		До навантаження	20-хвилинна прогонка	Через 24 години
ЛДГ, Од/л	$M \pm m$	341 \pm 4,17	368 \pm 4,13 ^{***}	353 \pm 5,49
	<i>Min-Max</i>	320-360	345-380	320-370
АсАТ, Од/л	$M \pm m$	200 \pm 5,5	208,3 \pm 5,6	238,2 \pm 8,8 ^{**}
	<i>Min-Max</i>	180-233	188-233	206-290
КФК, Од/л	$M \pm m$	55,9 \pm 2,21	64,2 \pm 3,73 ^{**}	63,8 \pm 1,70 [*]
	<i>Min-Max</i>	44-84	50-88	54-70
МВ-КФК, Од/л	$M \pm m$	7,9 \pm 0,50	11,1 \pm 0,77 ^{**}	10,1 \pm 1,03
	<i>Min-Max</i>	5,5-10,4	7,7-12,2	7,2-12,5
МВ-КФК, %	$M \pm m$	14,5 \pm 0,60	17,3 \pm 0,84 [*]	15,7 \pm 0,78
	<i>Min-Max</i>	12,0-17,2	12,1-22,0	12,0-19,1
Глюкоза, ммоль/л	$M \pm m$	3,84 \pm 0,15	5,37 \pm 0,22 ^{***}	3,97 \pm 0,08
	<i>Min-Max</i>	3,2-4,6	4,4-6,2	3,8-4,4

Примітка.^{***} - $p < 0,001$ порівняно з показниками до навантаження.

Активність ферментів також мала достовірні зміни: збільшилася активність КФК ($p < 0,01$) за рахунок, передусім, *МВ*-КФК ($p < 0,01$). Через 24 год після навантаження у коней разом із підвищенням вмісту КФК достовірно збільшується активність АсАТ. Це підтверджує дані, що КФК має дуже короткий період напіврозпаду (для коней близько 1 год). Активність цього ферменту швидко збільшується, досягаючи свого максимуму у період від 6 до 12 годин, і повертається до норми протягом 1-2 діб. Ці зміни можуть бути наслідком пошкодження м'язової тканини або міокарда. У нашому випадку збільшення КФК спостерігали за рахунок серцевої фракції, оскільки пошкодження м'язової тканини призводить до більш стійкого підвищення активності ензиму за рахунок *ММ*-ізоферменту. На відміну від КФК, активність АсАТ після навантаження мала тенденцію до збільшення ($p < 0,1$), яке було достовірним на 24 годину після навантаження ($p < 0,01$), що свідчить також про пошкодження м'язової тканини. Також були отримані достовірні позитивні кореляції ($p < 0,01$) між частотою пульсу та рівнем глюкози ($r = 0,779$), активністю КФК ($r = 0,759$) та її *МВ*-фракції ($r = 0,679$).

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. Визначені деякі біохімічні показники сироватки крові, що характеризують функціональний стан серцево-судинної системи, та встановлений вплив фізичного навантаження на їх зміни.

2. Результати функціональних проб мають корелятивні зв'язки із біохімічними показниками і можуть бути використані для оцінки стану серцево-судинної системи.

3. Після фізичного навантаження у коней достовірно збільшується вміст глюкози та зростає активність креатинфосфокінази за рахунок *MM*-ізоферменту.

4. Після 24 годинного відпочинку у коней спостерігається високий вміст КФК та збільшення активності АсАТ, що може бути причиною діагностичних помилок.

5. Після фізичного навантаження у коней отримано достовірні позитивні кореляції ($p < 0,01$) між частотою пульсу та рівнем глюкози ($r = 0,779$), активністю КФК ($r = 0,759$) та її *MB*-фракції ($r = 0,679$).

Перспективою подальших досліджень є розробка комплексу діагностичних заходів за хвороб серця у коней.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Галатюк О. Є. Заразні хвороби коней / О. Є. Галатюк. – Житомир : Волинь, 2003. – 280 с.
2. Позов С. А. Проблемы заболеваемости сердечно-сосудистой системы у лошадей / С. А. Позов, Н. Е. Орлова // Ветеринария. – 2003. – № 11. – С. 40-42.
3. Biochemical and antioxidant changes in plasma and erythrocytes of pentathlon horses before and after exercise / N. Balogh, T. Gaal, P. Ribiczeyne et al. // Vet Clin Pathol. – 2001. – V. 30(4). – P. 214-218.
4. Вараксина Ж. В. Миокардиодистрофия физического перенапряжения у лошадей: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. вет. наук : спец. 16.00.01 «Диагностика и терапия животных» / Ж. В. Вараксина. – Киров, 2002. – 20 с.
5. Cardiac troponin I in pastured and race-training thoroughbred horses / W. Phillips, Gigiuerre S., Franklin RP et al. // Journal of Veterinary Internal Medicine. – 2003. – Vol. 17(4). – P. 597-599.
6. Орлова Н. Е. Особенности заболеваний сердечно-сосудистой системы у спортивных лошадей: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. вет. наук: специальность 16.00.01 «Диагностика и терапия животных» / Н. Е. Орлова. – Ставрополь, 2004. – 22 с.
7. Колб В. Г. Справочник по клинической химии / В. Г. Колб, В. С. Камышников. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – Минск : Беларусь, 1982. – 366 с., ил.

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПУБЛІКАЦІЙ

1970

1. *Деякі* показники обміну фосфорних сполук і компонентів реакцій гліколізу в тканинах курчат м'ясних порід та їх гібридів / М. І. Карташов // Птахівництво : республіканський міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Київ, 1970. – Вип. 10. – С. 79-83.
2. *Компоненты* гликолиза и фосфорные соединения у гибридных цыплят / Н. И. Карташов // Сборник научных трудов Харьковского зооветеринарного института. – Харьков, 1970. – Т. 5(16) : Повышение продуктивности сельскохозяйственных животных. – С. 271-278.
3. *Эндергонические* процессы и нуклеотидный фонд в тканях бройлеров / Н. И. Карташов // Сборник научных трудов Харьковского зооветеринарного института. – Харьков, 1970. – Т. 5(16) : Повышение продуктивности сельскохозяйственных животных. – С. 279-284.

1971

4. *Активность* некоторых ферментов в тканях и митохондриях печени кур яйценокских пород и их помесей / Н. И. Карташов, В. И. Воронянский // Генетические основы селекции и гибридизации сельскохозяйственных птиц : тезисы докладов на Всесоюзном симпозиуме. – Москва, 1971. – С. 58-62.
5. *Метаболизм* в тканях цыплят чистых и гетерозиготных форм / Н. И. Карташов, В. И. Воронянский, Н. Л. Докторович // Материалы 2-го Украинского биохимического съезда. – Львов, 1971. – С. 193-197.
6. *Некоторые* особенности азотистого и углеводного обмена у цыплят при переходе от эмбрионального состояния к постэмбриональному и в зависимости от возраста и породы родителей / В. Я. Цупило, Н. И. Карташов // Материалы 2-й конференции молодых ученых по генетике и разведению сельскохозяйственных животных / Всесоюзный НИИ разведения и генетики сельскохозяйственных животных. – Ленинград, 1971. – Т. 2. – С. 129-131.
7. *Обмен* фосфорных соединений и компонентов реакции гликолиза в тканях цыплят мясных пород при межлинейном скрещивании / Н. И. Карташов // Материалы 2-й конференции молодых ученых по генетике и разведению сельскохозяйственных животных / Всесоюзный НИИ

разведения и генетики сельскохозяйственных животных. – Ленинград, 1971. – Т. 2. – С. 139-141.

8. **Особенности** энергетического обмена при гибридизации птиц / Н. И. Карташов, В. И. Воронянский // Генетические основы селекции и гибридизации сельскохозяйственных птиц : тезисы докладов на Всесоюзном симпозиуме. – Москва, 1971. – С. 53-57.

1972

9. **Особенности** энергетического обмена в печени и ядрах клеток печени мясных цыплят при межпородном и межлинейном кроссах / В. И. Воронянский, Н. И. Карташов // Сборник научных трудов Харьковского сельскохозяйственного института, Харьковского зооветеринарного института. – Харьков, 1972. – Т. 168 : Борьба с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 108-113.

1973

10. **Половые** различия некоторых показателей энергетического обмена в мышцах цыплят / Н. И. Карташов // Сборник научных трудов Харьковского сельскохозяйственного института, Харьковского зооветеринарного института. – Харьков, 1973. – Т. 187 : Повышение продуктивности сельскохозяйственных животных. – С. 118-122.

1975

11. **Ювілей** професора Надії Георгіївни Толстової-Парійської / І. Ф. Храбустовський, М. І. Карташов, О. Є. Коноваленко // Вісник сільськогосподарської науки. – 1975. – № 7. – С. 116.

1978

12. **Окислительные** процессы у эмбрионов и цыплят при скармливании курам сульфата натрия / В. В. Лупашко, Н. И. Карташов // Сборник научных трудов Харьковского сельскохозяйственного института. – Харьков, 1978. – Т. 245 : Повышение продуктивности сельскохозяйственных животных. – С. 130-135.

1979

13. **Окислительные** процессы в тканях цыплят при различном содержании витаминов в их рационе / Н. И. Карташов, В. В. Лупашко, Ю. Н. Батюжевский // Сборник научных трудов Харьковского

сельскохозяйственного института. – Харьков, 1979. – Т. 264 : Повышение продуктивности сельскохозяйственных животных – С. 120-125.

1980

14. **Практикум** по биохимии сельскохозяйственных животных : учебное пособие для зооинженерных и ветеринарных факультетов сельскохозяйственных вузов / А. В. Чечеткин, В. И. Воронянский, Г. Г. Покусай [и др.]. – Москва : Высшая школа, 1980. – 303 с.

Авторами также являются : **Н. И. Карташов**, Н. Л. Докторович, И. В. Кириченко.

В разделах практикума, посвященных углеводам, липидам, витаминам, биохимии тканей, биологическим жидкостям и др., предусмотрена определенная детализация проведения опытов, что облегчает самостоятельную работу студентов. Пособие содержит элементы теории и методов практической работы по физической и коллоидной химии. Многие методы имеют прямое отношение к работе промышленных комплексов животноводства и птицеводства, химических отделов ветеринарных бактериологических лабораторий и санитарной службы. Предназначается для студентов зооинженерных и ветеринарных вузов и факультетов. Может быть полезно специалистам и практикам сельского хозяйства.

1982

15. **Деякі** показники біоенергетики лінійних та гібридних курей / О. В. Чечоткін, В. В. Лупашко, М. І. Карташов [та ін.] // 11 з'їзд Українського фізіологічного товариства : тези доповідей, Дніпропетровськ, вересень 1982 р. – Київ, 1982. – С. 442.

1983

16. **Функциональная** активность митохондрий клеток печени и головного мозга цыплят в связи с кратковременным голоданием / Н. И. Карташов // Сборник научных трудов Харьковского сельскохозяйственного института. – Харьков, 1983. – Т. 297 : Интенсификация птицеводства. – С. 40-43.

1984

17. **Practicas** de biognimica del Ganado y aves de corral = практикум по биохимии сельскохозяйственных животных / А. В. Cheechetkin, V. V. Voronianski, G. G. Pokusay [y otros.]. – М. : Editorial Mir, 1984. – 243 s. – (На испанском языке).

18. *Динамика* окислительного фосфорилирования в митохондриях печени линейных и гибридных кур / В. Н. Щегольков, В. В. Лупашко, Н. И. Карташов // Сборник научных трудов Харьковского сельскохозяйственного института. – Харьков, 1984. – Т. 309 : Интенсификация птицеводства. – С. 44-49.

1985

19. *Окислительное* фосфорилирование в митохондриях печени кур линии В₇ в связи с ограничением кормления / Н. И. Карташов, В. В. Лупашко, Ю. Н. Батюжевский, Н. Г. Манейло // Сборник научных трудов Харьковского сельскохозяйственного института. – Харьков, 1985. – Т. 316 : Интенсификация птицеводства – С. 49-31.

1986

20. *Методические* рекомендации по оформлению дипломных проектов (работ). Для преподавателей и студентов зооинженерного факультета / М. Д. Любецкий, Ю. Д. Рубан, И. Ф. Храбустовский [и др.]. – Харьков, 1986. – 35 с.

Авторами также являются : П. Е. Божко, **Н. И. Карташов**.

21. *Окислительные* процессы в митохондриях мышц и печени кур в онтогенезе и в связи с факторами питания / М. В. Волощенко, А. В. Чечеткин, Н. И. Карташов [и др.] // 5-й Всесоюзный биохимический съезд : тезисы стендовых сообщений. – Москва, 1986. – Т. 3. – С. 249.

1987

22. *Некоторые* особенности обмена веществ в тканях цыплят при разном уровне витаминной обеспеченности / Н. И. Карташов, Н. Л. Докторович, В. В. Лупашко [и др.] // Научные основы витаминного питания сельскохозяйственных животных : тезисы докладов 2-го Всесоюзного симпозиума, Юрмала, 17-19 марта 1987 г. – Рига, 1987. – С. 98-99.

1989

23. *Энергетические* процессы в митохондриях гепатоцитов цыплят-бройлеров при использовании в рационах нетрадиционных кормовых

добавок / М. Волощенко, Г. Г. Покусай, В. В. Лупашко, Н. И. Карташов // Биохимия сельскохозяйственных животных и продовольственная программа : тезисы докладов Всесоюзного симпозиума, 26-28 сентября 1989 г. – Киев, 1989. – С . 161-162.

1990

24. **Воздействие** светового фактора на медуллярное кальциевое депо в костной системе птиц / Н. Л. Докторович, Н. И. Карташов, Л. И. Ватолинская // Актуальные проблемы зоотехнической науки и практики : тезисы докладов и научных сообщений областной научно-практической конференции, 10-25 сентября 1990 г. / Харьковский зооветеринарный институт. – Харьков, 1990. – Ч. 2. – С. 30-31.

25. **К 70-летию** образования зооинженерного факультета Харьковского зооветеринарного института / Н. И. Карташов // Актуальные проблемы зоотехнической науки и практики : тезисы докладов и научных сообщений областной научно-практической конференции, 10-25 сентября 1990 г. / Харьковский зооветеринарный институт. – Харьков, 1990. – Ч. 1. – С. 3-8.

26. **Сравнительное** изучение биоэнергетических процессов в митохондриях тканей цыплят-бройлеров в связи с применением микривита А отечественной и французской технологии производства / Н. И. Карташов, В. В. Лупашко, Г. Г. Покусай [и др.] // Актуальные проблемы зоотехнической науки и практики : тезисы докладов и научных сообщений областной научно-практической конференции, 10-25 сентября 1990 г. / Харьковский зооветеринарный институт. – Харьков, 1990. – Ч. 2. – С. 31.

Авторами также являются : Н. Г. Манейло, О. В. Мерзленко.

1991

27. **Харьковский** зооветеринарный институт 140 лет / сост. : В. М. Апатенко, Д. И. Барановский, Т. С. Бондарева [и др.]. – Харьков, 1991. – 145 с.

Авторами также являются : Е. П. Волков, В. И. Воронянский, В. И. Герасимов, В. А. Дерюга, А. М. Добрицкий, А. А. Заволока, М. М. Иванченко, И. А. Калашник, Т. М. Калмыкова, **Н. И. Карташов**, В. В. Ким, В. А. Кибенко, В. Ф. Копицкий, Д. Д. Логвинов, А. Я. Лысенко, М. Д. Любецкий, И. И. Магда, В. А. Лемишевский, Л. А. Марченко, Н. И. Машкин, В. П. Образцов, Р. А. Огуль, М. Е. Павлов, С. Б. Передера, М. Е. Пилипенко, Е. Н. Пономаренко, И. М. Попов, Ю. Ф. Похвятилов, И. В.

Россоха, Ю. Д. Рубан, Б. В. Рубан, А. И. Сокол, В. К. Чернуха, Н. В. Черный, И. М. Щетинский, К. Д. Югай, Л. И. Юрченко, В. И. Ярошенко.

28. **Активность** ферментов гликолиза и обмен минеральных веществ в костной ткани индюшат под влиянием температурного фактора / Н. Л. Докторович, Н. И. Карташов, Л. И. Ватолинская // Повышение продуктивности сельскохозяйственных животных и совершенствование мер борьбы с болезнями в условиях интенсивного ведения животноводства и создания фермерских хозяйств : тезисы докладов на Всесоюзной научной конференции, посвященной 140-летию Харьковского зооветеринарного института им. Н.М. Борисенко, 17-22 сентября 1991 г. – Харьков, 1991. – С. 49.
29. **Введение** / Н. И. Карташов // Повышение продуктивности сельскохозяйственных животных и совершенствование мер борьбы с болезнями в условиях интенсивного ведения животноводства и создания фермерских хозяйств : тезисы докладов на Всесоюзной научной конференции, посвященной 140-летию Харьковского зооветеринарного института им. Н.М. Борисенко, 17-22 сентября 1991 г. – Харьков, 1991. – С. 3-4.
30. **Влияние** фактора переменной освещенности птичника на показатели энергетического обмена в митохондриях гепатоцитов мясных кур / М. В. Волощенко, В. В. Лупашко, Н. И. Карташов, Г. Г. Покусай // Интенсификация птицеводства : межвузовский сборник научных трудов. – Харьков, 1991. – С. 35-41.
31. **Динамика** биологического окисления субстратов в митохондриях гепатоцитов индеек разного возраста под влиянием фактора обогрева молодняка в период выращивания / А. В. Чечёткин, Н. И. Карташов, М. В. Волощенко [и др.] // Повышение продуктивности сельскохозяйственных животных и совершенствование мер борьбы с болезнями в условиях интенсивного ведения животноводства и создания фермерских хозяйств : тезисы докладов на Всесоюзной научной конференции, посвященной 140-летию Харьковского зооветеринарного института им. Н.М. Борисенко, 17-22 сентября 1991 г. – Харьков, 1991. – С. 54-55.
Авторами также являются : Г. Г. Покусай, В. В. Лупашко.
32. **Лаборатория** поиска и знаний (К 140-летию Харьковского зооветеринарного института) / Н. И. Карташов // Ветеринария. – 1991. – № 8. – С. 65-70.

33. **На славних** традиціях : ХЗВІ – 140 років / М. Карташов, М. Павлов, О. Сокол // Тваринництво України. – 1991. – № 8. – С. 6-7.

34. **Сравнительно-биохимические** исследования костной ткани цыплят и индюшат, содержащихся в условиях локального обогрева птичников / Н. Л. Докторович, Н. И. Карташов, Л. И. Ватолинская [и др.] // Интенсификация птицеводства : межвузовский сборник научных трудов. – Харьков, 1991. – С. 47-52.

Авторами также являются : В. Н. Могилевский, Ю. В. Мельник.

1992

35. **Біоенергетичні** процеси в мітохондріях гепатоцитів у курчат-бройлерів при різних умовах вирощування / М. І. Карташов, М. В. Волощенко, Г. Г. Покусай [та ін.] // VI-й Український біохімічний з'їзд : тези доповідей. – Київ, 1992. – Ч. 2. – С. 39.

36. **3 ювілеєм!** [60 років Ю.Д. Рубану] / М. Зубець, В. Буркат, М. Карташов // Тваринництво України. – 1992. – № 6. – С. 5.

37. **Окислительные** процессы и выработка энергии в митохондриях миоцитов цыплят-бройлеров в связи с разным температурным режимом выращивания / Н. И. Карташов [и др.] // Успехи современной криобиологии : тезисы 2-ой международной конференции, 21-25 февраля 1992 г. – Харьков, 1992. – С. 81.

38. **Ю. Д. Рубану** – 60 / М. В. Зубець, Д. Т. Винничук, В. П. Буркат, Н. И. Карташов // Вісник аграрної науки. – 1992. – № 6. – С. 55.

39. **Ю. Д. Рубану** 60 лет / М. В. Зубець, Д. Т. Винничук, В. П. Буркат, Н. И. Карташов // Зоотехнія. – 1992. – № 7-8. – С. 47.

1993

40. **Взаємозв'язок** між вмістом вітаміну Е в раціоні та показниками біологічного окислення в мітохондріях гепатоцитів курчат на ранніх стадіях постембріогенезу / М. І. Карташов, Н. Г. Манейло, М. В. Волощенко [та ін.] // Перша наукова конференція по птахівництву : тези доповідей. – Борки-Сімферополь, 1993. – С. 60-61.

Авторами також є : Г. Г. Покусай, В. В. Лупашко, І. О. Іонов.

41. **Концентрат** и энергетическая плотность рационов высокопродуктивных коров: проблемы и пути их решения / Н. И. Карташов, В. Я. Максаков,

М. М. Иванченко // Сучасні проблеми виробництва і використання кормового зерна і сої : симпозіум. – Вінниця, 1993. – С. 9-10.

42. **Современные** требования к подготовке ветеринарных врачей / Н. И. Карташов // Научные и прикладные проблемы паразитологии. – Киев ; Харьков ; Луганск, 1993. – С. 38.

1994

43. **До питання** про необхідність удосконалення методів оцінки якості кормів / В. Я. Максаков, М. І. Карташов // Перша Всеукраїнська (міжнародна) конференція по проблемі «Корми і кормовий білок», 16-17 листопада 1994 р. – Вінниця, 1994. – С. 302-303.

44. **Ефим** Иудович Лукин – ученый, гражданин, воспитатель (К 90-летию со дня рождения) / Н. И. Карташов, Ю. Д. Рубан, Р. А. Огуль // Зоологическая наука и современные проблемы зоотехнии и ветеринарной медицины : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 90-летию со дня рождения доктора биологических наук, профессора Лукина Е.И. – Харьков, 1994. – С. 4-5.

45. **К вопросу** об адекватности благоприобретенных в процессе филогенеза признаков в условиях доместикации животных / Н. И. Карташов, В. Я. Максаков // Зоологическая наука и современные проблемы зоотехнии и ветеринарной медицины : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 90-летию со дня рождения доктора биологических наук, профессора Лукина Е.И. – Харьков, 1994. – С. 24-25.

46. **Новое** в биохимическом тестировании качества кормов / Н. И. Карташов, В. Я. Максаков, К. В. Самофалова // Перша Всеукраїнська (міжнародна) конференція по проблемі «Корми і кормовий білок», 16-17 листопада 1994 р. – Вінниця, 1994.

47. **Постпрандіальна** гіпоглікемія – філогенетичний атавізм і можливі шляхи переборювання його у високопродуктивних корів засобами годівлі / В. Я. Максаков, М. М. Иванченко, К. В. Самофалова, М. І. Карташов // Проблеми підвищення продуктивності тварин та ефективність їх лікування : тези доповідей республіканської науково-практичної конференції, 19-21 квітня 1994 р. – Дніпропетровськ, 1994. – С. 61.

48. **Продуктивность** первотелок в зависимости от условий кормления / В. Я. Максаков, Н. И. Карташов, М. М. Иванченко [и др.] // Вісник аграрної науки. – 1994. – № 2. – С. 56-59.

Авторами также являются : А. Г. Сурначев, Е. В. Самофалова.

49. **Продуктивность** первотелок в зависимости от условий кормления в период выращивания / В. Я. Максаков, Н. И. Карташов, М. М. Иванченко [и др.] // Повышение продуктивности сельскохозяйственных животных : сборник научных трудов Харьковского государственного аграрного университета. – Харьков, 1994. – С. 19-27.

Авторами также являются : А. Г. Сурначев, Е. В. Самофалова.

50. **Решение** проблемы обеспечения учебного процесса и научной работы печатной продукцией в Харьковском зооветеринарном институте / Н. И. Карташов, М. Л. Марченко // Зоологическая наука и современные проблемы зоотехнии и ветеринарной медицины : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 90-летию со дня рождения доктора биологических наук, профессора Лукина Е.И. – Харьков, 1994. – С. 31-32.

51. **Филогенетический** атавизм и возможные пути преодоления его в кормлении коров / В. Я. Максаков, Н. И. Карташов, М. М. Иванченко // Вісник аграрної науки. – 1994. – № 11. – С. 64-70.

52. **Хранение** простагландинов в жидком азоте / А. Д. Бугров, Т. В. Ваврийчук, Н. И. Карташов // Зоологическая наука и современные проблемы зоотехнии и ветеринарной медицины : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 90-летию со дня рождения доктора биологических наук, профессора Лукина Е.И. – Харьков, 1994. – С. 41.

1995

53. **Рыночные** реформы в аграрном секторе: оптимистические прогнозы и реальная действительность : методические материалы и советы в помощь преподавателям и студентам / А. И. Сокол, Н. И. Карташов. – Харьков : ХЗВИ, 1995. – 75 с.

54. **Глубокое** замораживание и длительное хранение фолликулостимулирующего гормона в жидком азоте / А. Д. Бугров, Т. И. Ваврийчук, В. Н. Хмельков, Н. И. Карташов // Основоположник зоотехнической науки П.Н. Кулешов и перспективы развития специальностей по зоотехнии и ветеринарии : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 140-летию со дня рождения профессора Кулешова П.Н. – Харьков, 1995. – С. 65-66.

55. **До питання** удосконалення дослідництва у тваринництві / М. І. Карташов, В. Я. Максаков, М. М. Іванченко, О. О. Шакула // Научное наследие И.В. Бельговского и современные проблемы зоотехнии и ветеринарии : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 125-летию со дня рождения профессора Бельговского И.В. – Харьков, 1995. – С. 33.
56. **К вопросу** о специфичности взаимосвязи между живой массой коров и потреблением сухих веществ рационов / Н. И. Карташов, С. Н. Тищенко, В. Я. Максаков // Генофонд пород животных и методы его использования : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 110-летию со дня рождения Потемкина Н.Д. – Харьков, 1995. – С. 60-61.
57. **Нове** у методах оцінки якості кормів / М. І. Карташов, В. Я. Максаков // Вісник аграрної науки. – 1995. – № 1. – С. 36-42.
58. **Новое** в биохимическом тестировании качества кормов / В. Я. Максаков, Н. И. Карташов, Е. В. Самофалова // Аммонийно-карбонатные соединения и регуляторы роста растений в сельском хозяйстве : сборник научных трудов. – Киев, 1995. – С. 175-179.
59. **Постпрандіальна** гіпоглікемія – філогенетичний атавізм та шляхи подолання у годівлі тварин / В. Я. Максаков, М. І. Карташов, М. М. Іванченко // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Київ, 1995. – Вип. 70. – С. 164.
60. **Проблемы** современного ветеринарного образования / Н. И. Карташов // IV съезд паразитологов Украины : материалы съезда, 4-7 октября 1995 г. – Харьков, 1995. – С. 64-65.
61. **Роль** эволюционной теории и практики животноводства / Н. И. Карташов В. Я. Максаков // Роль вузів у вирішенні проблем безперервної освіти та виховання особистості (від шкільної до післядипломної) : матеріали міжнародної науково-методичної конференції, 16-20 травня 1995 р. – Київ, 1995. – Т. 2 : Проблеми гуманізації, гуманітаризації та екологізації освіти і виховання. – С. 37-38.
62. **Физические** свойства протеина, как основа проектирования линейных моделей оптимизации рационов высокоудойных молочных коров / Н. И. Карташов, В. Я. Максаков, С. Н. Тищенко // Научное наследие И.В. Бельговского и современные проблемы зоотехнии и ветеринарии : материалы международной научно-практической конференции,

посвященной 125-летию со дня рождения профессора Бельговского И.В.
– Харьков, 1995. – С. 34.

63. *Харьковский* зооветеринарный институт и научное наследие профессора П.Н. Кулешова / Н. И. Карташов, Ю. Д. Рубан // Основоположник зоотехнической науки П.Н. Кулешов и перспективы развития специальностей по зоотехнии и ветеринарии : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 140-летию со дня рождения профессора Кулешова П.Н. – Харьков, 1995. – С. 5-6.
64. *Organizational* system of education training specialists in veterinary medicine for tropical countries in Kharkov, Ukraine / A. A. Zavoloka, N. I. Kartashov // VIII international Conference of institutions of Tropical Veterinary Medicine, 25th–29th September 1995, Berlin, Germany. – Berlin, 1995. – P. 155.
65. *Organizational* system of education training specialists in veterinary medicine for tropical countries in Kharkov, Ukraine / A. A. Zavoloka, N. I. Kartashov // Livestock Production and Diseases in the Tropics : Livestock Production and Human Welfare : Proceedings of Tropical Veterinary Medicine held from the 25 to 29 September 1995 in Berlin, Germany. – Zessin, Karl-Hans, 1995. – Vol. II – S. 712.

1996

66. *Академик* М.Ф. Иванов – воспитанник института / Н. И. Карташов, А. И. Сокол // Корифей зоотехнической науки М.Ф. Иванов и перспективы развития специальностей по зоотехнии и ветеринарии : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 125-летию со дня рождения академика Иванова М.Ф. – Харьков, 1996. – С. 14.
67. *Академик* М.Ф. Иванов об актуальных проблемах развития овцеводства / А. И. Сокол, Н. И. Карташов, В. Я. Максаков // Корифей зоотехнической науки М.Ф. Иванов и перспективы развития специальностей по зоотехнии и ветеринарии : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 125-летию со дня рождения академика Иванова М.Ф. – Харьков, 1996. – С. 14-15.
68. *Диагностическое* значение методов клинико-гематологического и иммунологического анализа в клинической практике домашних животных / А. А. Заволока, Н. И. Карташов // Тезисы докладов Международной ветеринарной конференции, 2-3 октября 1996 г. / Украинский Национальный аграрный университет, факультет ветеринарной медицины. – Киев, 1996. – С. 16.

69. **Дія** аеросилу та гумасилу на біоенергетичні процеси в мітохондріях печінки курчат-бройлерів / М. І. Карташов, В. В. Лупашко, Г. Г. Покусай [та ін.] // Проблеми зоотехнії і ветеринарії та шляхи їх вирішення в сучасних умовах : матеріали звітних наукових конференцій інституту за результатами досліджень в 1992 і 1993 роках / Харківський зооветеринарний інститут. – Харків, 1996. – Вип. 1(25). – С. 27-28.
Авторами також є : Н. Л. Докторович, М. В. Волощенко, М. Г. Манейло.
70. **Енергетичні** процеси в мітохондріях печінки курчат при згодовуванні кормів, оброблених вітатіурамом / М. І. Карташов, М. В. Волощенко, І. О. Чечоткіна [та ін.] // II Українська конференція з птахівництва, Борки, 14-16 травня 1996 р. – Борки, 1996. – С. 57-58.
Авторами також є : В. В. Лупашко, Г. Г. Покусай.
71. **Зв'язки** між показниками біологічного окислення в тканинах сільськогосподарської птиці / М. Г. Манейло, М. І. Карташов, В. В. Лупашко [та ін.] // Проблеми зоотехнії і ветеринарії та шляхи їх вирішення в сучасних умовах : матеріали звітних наукових конференцій інституту за результатами досліджень в 1992 і 1993 роках / Харківський зооветеринарний інститут. – Харків, 1996. – Вип. 1(25). – С. 33-34.
Авторами також є : Г. Г. Покусай, М. В. Волощенко, Н. Л. Докторович.
72. **Интенсивное** выращивание телок и последующая молочная продуктивность коров / Н. И. Карташов, Т. С. Сейбу, В. Я. Максаков [и др.] // Вісник аграрної науки. – 1996. – № 2. – С. 51-54.
Авторами также являются : Е. В. Самофалова, Т. С. Войтенко.
73. **Направленное** интенсивное выращивание ремонтных телок – фактор получения генетически обусловленной молочной продуктивности / Н. И. Карташов, В. Я. Максаков, А. Г. Сурначев // Корифей зоотехнической науки М.Ф. Иванов и перспективы развития специальностей по зоотехнии и ветеринарии : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 125-летию со дня рождения академика Иванова М.Ф. – Харьков, 1996. – С. 49-50.
74. **Нове** в біохімічному тестуванні якості кормів / М. І. Карташов, В. Я. Максаков // Проблеми зоотехнії і ветеринарії та шляхи їх вирішення в сучасних умовах : матеріали звітних наукових конференцій інституту за результатами досліджень в 1992 і 1993 роках / Харківський зооветеринарний інститут. – Харків, 1996. – Вип. 1(25). – С.110-111.

75. **Обмін** білків і нуклеїнових кислот у індичат-бройлерів в зв'язку з віком та технологією вирощування / О. В. Чечоткін, М. І. Карташов, В. І. Воронянський, О. М. Кучеренко // Проблеми зоотехнії і ветеринарії та шляхи їх вирішення в сучасних умовах : матеріали звітних наукових конференцій інституту за результатами досліджень в 1992 і 1993 роках Харківський зооветеринарний інститут. – Харків, 1996. – Вип. 1(25). – С. 50-51.
76. **Передумови** для створення програми «Здоров'я тварин» / М. Є. Павлов, М. І. Карташов, І. М. Щетинський // Проблеми зоотехнії і ветеринарії та шляхи їх вирішення в сучасних умовах : матеріали звітних наукових конференцій інституту за результатами досліджень в 1992 і 1993 роках / Харківський зооветеринарний інститут. – Харків, 1996. – Вип. 1(25). – С. 36.
77. **Санитарно-гигиенические** аспекты решения экологических проблем в животноводстве / Н. В. Черный, Н. И. Карташов // Проблемы сельскохозяйственной радиологии – десять лет спустя после аварии на Чернобыльской АЭС : тезисы докладов II международной конференции. – Житомир, 1996. – С. 102-103.
78. **Система** направленного интенсивного выращивания ремонтных телок – фактор роста молочной продуктивности / Н. И. Карташов, Т. С. Сейбу, В. Я. Максаков [и др.] // Нові методи селекції і відтворення високопродуктивних порід і типів тварин : матеріали науково-виробничої конференції, 29-30 травня 1996 р. – Київ, 1996. – С. 80.
Авторами також є : Е. В. Самофалова, Т. С. Войтенко.
79. **Food** supplement for metabolism correction in calf body / V. Ya. Maksakov, N. I. Kartashov, M. M. Ivanchenko // Agriculture : Science and Practice : ukrainian-austrian symposium. – Lviv, 1996. – P. 77.
80. **Morphophysiological** changes of bone marrow blood formation in pigs / A. A. Zavoloka, N. I. Kartashov, S. M. Zavoloka // Proceedings of the 14th IPVS Congress, Bologna, Italy, 7-10 July 1996. – Bologna, 1996. – P. 736.
81. **Suine** pest on the farms of Ukraine, its manifestation ways of disease control / A. A. Zavoloka, N. I. Kartashov, S. M. Zavoloka // Proceedings of the 14th IPVS Congress, Bologna, Italy, 7-10 July 1996. – Bologna, 1996. – P. 105.

1997

82. **Вітаміни** групи К : структура, свойства, биологические функции / И. А. Ионов, Н. И. Карташов, П. Ф. Сурай [и др.] ; Институт птицеводства

УААН, Харьковский зооветеринарный институт. – Харьков : РИО ХЗВИ, 1997. – 389 с.

Авторами также являются : А. В. Чечеткин, Н. И. Сахацкий.

83. **Сельское** хозяйство Украины и современная экономическая реформа (Прошлое, настоящее, будущее) : учебное методическое пособие / А. И. Сокол, Н. И. Карташов, Л. Н. Иванов ; Харьковский зооветеринарный институт. – Харьков : Изд-во ХЗВИ, 1997. – 90 с.

84. **Влияние** на формирование молочной железы антиоксидантов и суктира при интенсивном выращивании телок / Н. И. Карташов, В. Я. Максаков // Вісник : Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 1997. – Вип. 2(26). – С. 117-118.

85. **До питання** про необхідність удосконалення методів оцінки якості кормів / М. І. Карташов, В. Я. Максаков, К. В. Самофалова // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Харків, 1997. – Вип. 71. – С. 64-68.

86. **Зародження** системи ветеринарної освіти в Слобідській Україні / М. І. Карташов, В. Г. Бульба // Розвиток ветеринарної науки в Україні: здобутки та проблеми : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, 24-26 вересня 1997 р. – Харків, 1997. – С. 226.

87. **Место** паразитоценологии в подготовке врача ветеринарной медицины / Н. И. Карташов // Проблемы и перспективы паразитоценологии : материалы V межсъездовской конференции паразитоценологов Украины, 29-30 октября 1997 г. – Харьков ; Луганск, 1997. – С. 79-80.

88. **Резерви** збільшення виробництва яловичини, покращення її якості та зниження собівартості / Е. М. Доротюк, М. І. Карташов, В. Г. Прудніков // Вісник : Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 1997. – Вип. 2(26). – С. 31-35.

1998

89. **Кормова** добавка для коригування обміну речовин в організмі телят / В. Я. Максаков, М. І. Карташов, М. М. Іванченко // Шляхи підвищення ефективності використання кормів : матеріали науково-практичної конференції. – Харків, 1998. – С. 87-88.

90. **Метод** факторіального аналізу як перспектива експерименту з годівлі / М. І. Карташов, В. Я. Максаков, О. О. Шакула // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 1998. – Вип. 3(27). – С. 136-137.
91. **Методологія** – основа научного експеримента / Н. І. Карташов, В. Я. Максаков, А. А. Шакула // Вісник аграрної науки. – 1998. – № 2. – С. 78-80.
92. **Наши** возможности увеличения молочной продуктивности коров / В. Я. Максаков, Н. І. Карташов // Методи створення порід і використання сільськогосподарських тварин : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю від дня народження доктора с.-г. наук, професора Яценка О.Ю. – Харків, 1998. – С. 56-58.
93. **Підготовка** зооінженерів у Харківському зооветеринарному інституті / М. І. Карташов, Ю. Д. Рубан // Перспективи удосконалення зооінженерної спеціальності в сучасних умовах виробництва : матеріали науково-методичної конференції деканів зооінженерних факультетів сільськогосподарських вузів України, 23-24 квітня 1998 р. – Харків, 1998. – С. 3-5.
94. **Простагландини** у скотарстві / О. Д. Бугров, В. В. Шевченко, Т. В. Ждамарова, М. І. Карташов // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 1998. – Вип. 4(28), т. 2. – С. 105-107.
95. **Смакові** та ароматичні добавки / М. Карташов, В. Максаков, О. Котляр // Тваринництво України. – 1998. – № 8-9. – С. 25-26.
96. **Сучасний** стан і перспективи розвитку м'ясного скотарства в Україні / Е. М. Доротюк, М. І. Карташов, В. Г. Прудніков, М. А. Піпенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 1998. – Вип. 3(27). – С. 3-7.
97. **Adaptation** of animals to stress in pig production / N. I. Kartashov, N. V. Cherny // Zdravo očuvati zdravim : priopćenja. – Zadar, 1998. – P. 60-64.

1999

98. **Вплив** синтетичних антиокислювачів на деякі гематологічні показники і вміст природних антиокислювачів у тканинах бичків на відгодівлі / М. І.

- Карташов, О. С. Котляр, Н. О. Олешко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 1999. – Вип. 5(29), ч. 1 : Сільськогосподарські науки. – С. 58-64.
99. **Засвоєння** телицями енергії раціону при використанні силосу із суміші кукурудзи та амаранту / М. І. Карташов, В. І. Гноєвий, О. С. Сорокін, З. М. Познякова // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 1999. – Вип. 5(29), ч. 1 : Сільськогосподарські науки. – С. 162-166.
100. **Класики** науки – сучасності / В. П. Буркат, О. М. Маменко, М. І. Карташов [та ін.] // Теорія і практика сучасної селекції тварин : матеріали конференції, присвяченої 130-річчю виходу у світ монографії Чарлза Дарвіна «Мінливість тварин і рослин під впливом одомашнення», 22-23 вересня 1998 р. / Харківський зооветеринарний інститут, Інститут тваринництва УААН. – Харків, 1999. – Ч. 1 : Доместикація тварин, біологія розмноження тварин, селекція в скотарстві. – С. 3.
Авторами також є : Ю. Д. Рубан, С. Ю. Рубан.
101. **Наполеон** Дем'янович Галицький – видатний організатор ветеринарної освіти / М. Карташов, В. Бульба // Ветеринарна медицина України. – 1999. – № 6. – С. 42.
102. **Створення** пріоритету для протеосинтетичних процесів над депонуванням енергії в тілі інтенсивно ростучих телиць / В. Я. Максаков, В. І. Воронянський, М. І. Карташов [та ін.] // Теорія і практика сучасної селекції тварин : матеріали конференції, присвяченої 130-річчю виходу у світ монографії Чарлза Дарвіна «Мінливість тварин і рослин під впливом одомашнення», 22-23 вересня 1998 р. / Харківський зооветеринарний інститут, Інститут тваринництва УААН. – Харків, 1999. – Ч. 2 : Селекція в скотарстві. – С. 28-34.
Авторами також є : Т. С. Сейбу, К. В. Самофалова.
103. **Удосконалення** технологій приготування корму для свійських тварин / В. Я. Максаков, М. І. Карташов // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 1999. – Вип. 5(29), ч. 1 : Сільськогосподарські науки. – С. 3-6.
104. **Якість** амарантового силосу та ефективність його використання в раціонах сільськогосподарських тварин / М. І. Карташов, В. І. Гноєвий, З. М. Познякова [та ін.] // Проблеми зооінженерії та ветеринарної

медицини : збірник наукових праць Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 1999. – Вип. 5(29), ч. 1 : Сільськогосподарські науки. – С. 183-188.

Авторами також є : О. С. Сорокін, А. В. Циганок, Є. С. Кутіков, С. Є. Дроздов, Т. І. Гопцій.

105. ***Fluorescence*** microscopy with acridine orange in blood cytology / Al. Zavoloka, N. Kartashov, An. Zavoloka [et al.]. – Kharkov, 1999. – 14 p.
The authors are also : G. Shtager, V. Smolaninov.

106. ***The*** use of computers in diagnostics of infectious diseases / Al. Zavoloka, N. Kartashov, An. Zavoloka [et al.]. – Kharkov, 1999. – 15 p.
The authors are also : G. Shtager, V. Smolaninov.

2000

107. ***Біохімія*** сільськогосподарських тварин : підручник / О. В. Чечоткін, В. І. Воронянський, М. І. Карташов. – Харків : РВВ ХЗВІ, 2000. – 466 с.

108. ***Домашня*** ферма : справочник / В. Ф. Товстик, В. И. Герасимов, Г. А. Склярів [и др.]. – 2-е изд., перераб. и доп. – Харьков : Изд-во ХДАУ, 2000. – 204 с.

Авторами также являются : **Н. И. Карташов**, Т. Н. Данилова, О. Ф. Деревянко, Г. Л. Игнатов, Н. П. Петрушко, Н. Н. Пономаренко, Е. В. Пронь, С. Н. Пяткин, Б. В. Рубан, А. И. Свириденко.

109. ***Використання*** пробіотики Паціфлор С-10 в годівлі свиноматок і поросят / М. І. Карташов, О. С. Котляр, О. А. Хіміч // Підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин : збірник наукових праць Харківського державного аграрного університету, Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 2000. – С. 79-86.

110. ***До 80-річчя*** заснування зооінженерного факультету Харківського зооветеринарного інституту / М. І. Карташов // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківського зооветеринарного інституту. – Харків, 2000. – Вип. 6(30), ч. 1 : Сільськогосподарські науки. – С. 4-7.

111. ***Екологический*** аспект минимизации племенного стада методами компьютерной диагностики воспроизводительной способности самцов / Н. И. Карташов, Ф. И. Осташко, В. С. Васильев // Перспективные информационные технологии и проблемы управления рисками на пороге

нового тисячелеття : матеріали докладов на Международном экологическом симпозиуме в рамках научных чтений «Белые ночи-2000», 1-3 июня 2000 г. / Международная академия наук экологии и безопасности жизнедеятельности. – Санкт-Петербург, 2000. – Т. 1, ч. 1. – С. 253-255.

2001

112. **Санитарно-екологическi чистая продукция АПК – основа здоровья людей** / Н. И. Карташов, Н. В. Черный, В. В. Козьменко, В. И. Герасимов // Підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин : збірник наукових праць / Харківський державний аграрний університет, Харківський зооветеринарний інститут. – Харків, 2001. – С. 3-5.

2004

113. **Гіпокiнезія** та її біохімічна і морфологічна характеристика / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, С. Б. Боровков, Л. М. Бенгус // Матеріали конференції ветеринарних хірургів України, присвяченої 100-річчю з дня народження професора, заслуженого діяча науки і техніки України І.І. Магди, 11-12 червня 2004 р. – Харків, 2004. – С. 137-141.

2005

114. **Дилатаційна кардіоміопатія собак** / Т. В. Півненко, М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, Д. В. Кібкало // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету : збірник наукових праць. – Біла Церква, 2005. – Вип. 33. – С. 200-210.
115. **Клініко-біохімічні аспекти діагностики остеодистрофії у корів** / М. І. Карташов, С. Б. Боровков, Д. В. Кібкало // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету : збірник наукових праць. – Біла Церква, 2005. – Вип. 33. – С. 69-75.

2006

116. **Глікопротеїни** та протеоглікани в діагностиці внутрішніх хвороб тварин / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, Д. В. Кібкало [та ін.] // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету : збірник наукових праць. – Біла Церква, 2006. – Вип. 40. – С. 68-75.
- Авторами також є* : А. О. Ющенко, С. Б. Боровков, А. Б. Сегодін, Т. В. Півненко, О. В. Горовчук.

117. **Інформативність** клініко-лабораторних та інструментальних досліджень у діагностиці патології нирок у домашніх котів / Д. В. Морозенко, М. І. Карташов, А. М. Закревський // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету : збірник наукових праць. – Біла Церква, 2006. – Вип. 40. – С. 138-146.

2007

118. **Дослідження** сечі за допомогою тест-смужок нона-фан у діагностиці хвороб нирок та сечовидільних шляхів домашніх котів / Д. В. Морозенко, О. В. Горовчук, М. І. Карташов, О. П. Тимошенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2007. – Вип. 14(39), ч. 2, т. 1. – С. 171-174.
119. **Клініко-біохімічні** показники сироватки крові свиней на відгодівлі / М. І. Карташов, Д. В. Морозенко, В. Г. Вікуліна // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2007. – Вип. 14(39), ч. 2, т. 2. – С. 135-138.
120. **Порівняльна** оцінка інформативності біохімічних показників у сироватці крові та сечі при діагностиці остеодистрофії у корів / М. І. Карташов, С. Б. Боровков // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2007. – Вип. 14(39), ч. 2, т. 1. – С. 152-154.
121. **Разнообразные** нарушения ритма при дилатационной кардиомиопатии у собак / Н. И. Карташов, Т. В. Пивненко, А. В. Мартыненко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2007. – Вип. 14(39), ч. 2, т. 1. – С. 155-158.

2008

122. **Білковий** спектр та електроліт сироватки крові поросят різного віку / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, Г. В. Вікуліна, І. Морару // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2008. – Вип. 16(41), ч. 2, т. 1. – С. 134-139.
123. **Ветеринарна** геронтологія і геріатрія: сучасний погляд на проблему / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, Д. В. Морозенко //

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2008. – Вип. 18(43), ч. 2, т. 1. – С. 99-103.

124. *Деякі* аспекти консервативного лікування хронічної ниркової недостатності домашніх котів / М. І. Карташов, Д. В. Морозенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2008. – Вип. 16(41), ч. 2, т. 3. – С. 251-256.
125. *Динамика* биохимических показателей сыворотки крови в процессе лечения дилатационной кардиомиопатии собак / Т. В. Пивненко, Н. И. Карташов // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету : збірник наукових праць. – Біла Церква, 2008. – Вип. 56. – С. 128-131.
126. *Методи* діагностики остеодистрофії у жуйних тварин / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, С. Б. Боровков, Ю. В. Маслак // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2008. – Вип. 16(41), ч. 2, т. 2. – С. 208-211.
127. *Рівень* середніх молекул крові домашніх котів як показник ендогенної інтоксикації за хронічної ниркової недостатності / М. І. Карташов, Д. В. Морозенко // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету : збірник наукових праць. – Біла Церква, 2008. – Вип. 51. – С. 41-43.

2009

128. *Дослідження* сечі собак та котів (клінічна інтерпретація результатів) : монографія / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, Д. В. Морозенко [та ін.] ; Харківська державна зооветеринарна академія, Ветеринарна клініка «Пес+Кіт». – Харків : Вид-во Бровін О.В., 2009. – 96 с.
Авторами також є : Д. В. Кібкало, С. Б. Боровков, Ю. М. Бусел.

129. *Проблеми* професійних етичних відносин між фахівцями ветеринарної медицини / М. І. Карташов, Д. В. Кібкало, С. Б. Боровков, Г. В. Вікуліна // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2009. – Вип. 20, ч. 2, т. 3. – С. 251-256.

2010

130. **Ветеринарна** клінічна біохімія : навчальний посібник для підготовки фахівців у вищих аграрних навчальних закладах III-IV рівнів акредитації напряму «Ветеринарна медицина» / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, Д. В. Кібкало [та ін.] ; за ред. М. І. Карташова, О. П. Тимошенко ; Харківська зооветеринарна академія. – Харків : Вид-во Бровін О.В., 2010. – 387 с.

Авторами також є : С. Б. Боровков, Г. В. Вікуліна, Д. В. Морозенко, Н. В. Вовкотруб, В. А. Пасічник, С. В. Іваннікова, Ф. С. Леонтєва.

131. **Ветеринарна** клінічна біохімія : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за напрямом підготовки «Ветеринарна медицина» / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, Д. В. Кібкало [та ін.] ; за ред. М. І. Карташова, О. П. Тимошенко ; Харківська зооветеринарна академія ; Міністерство аграрної політики України. – Харків : Еспада, 2010. – 391 с.

Авторами також є : С. Б. Боровков, Г. В. Вікуліна, Д. В. Морозенко, Н. В. Вовкотруб, В. А. Пасічник, С. В. Іваннікова, Ф. С. Леонтєва.

132. **Клінічні** та біохімічні показники сечі здорових собак / М. І. Карташов, Д. В. Морозенко, Г. В. Полумисна, Т. І. Гуліда // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2010. – Вип. 22, ч. 2, т. 1. – С. 215-219.

133. **Оцінка** стану здоров'я корів / М. Є. Павлов, М. І. Карташов, О. В. Митрофанов [та ін.] // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2010. – Вип. 21, ч. 2, т. 1. – С. 132-137.

Авторами також є : Д. В. Кібкало, М. І. Коренев, Ю. О. Щепетільников.

2011

134. **Ветеринарна** клінічна біохімія : програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців ОКР «бакалавр» напряму 6.110101 «Ветеринарна медицина» у вищих навчальних закладах II-IV рівнів акредитації Міністерства аграрної політики та продовольства України / Д. О. Мельничук, В. А. Грищенко, В. А. Томчук [та ін.] ; Науковий методичний центр аграрної освіти. – Київ : Аграрна освіта, 2011. – 19 с.

Авторами також є : В. І. Цвіліховський, В. І. Левченко, В. І. Головаха, В. В. Сахнюк, І. П. Кондрахін, В. В. Влізло, **М. І. Карташов**, О. П. Тимошенко, В. Л. Галяс, І. Н. Вовк, А. Ф. Курман, І. В. Чала.

135. **Біохімічні** показники сироватки крові коней після фізичного навантаження / С. Б. Боровков, М. І. Карташов // Науковий вісник ветеринарної медицини : збірник наукових праць Білоцерківського національного аграрного університету. – Біла Церква, 2011. – Вип. 8(87). – С. 22-24.

2014

136. **Словник** термінів з клінічної діагностики хвороб тварин : навчальний посібник / М. І. Карташов, М. І. Коренев, Д. В. Кібкало [та ін.]. – Харків : Боровін О. В., 2014. – 81 с.
Авторами також є : Г. В. Вікуліна, С. Б. Боровков, Д. Ю. Магац, Н. О. Кравченко.

137. **Морфологічні** та біохімічні показники крові клінічно здорових домашніх котів у Луганському регіоні / М. І. Карташов, К. С. Чорна, П. А. Руденко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2014. – Вип. 28, ч. 2, – С. 437-440.

2015

138. **Досвід** викладання ветеринарної клінічної біохімії у Харківській державній зооветеринарній академії / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, Г. В. Вікуліна [та ін.] // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. – Харків, 2015. – Вип. 30, ч. 2, – С. 472-475.
Авторами також є : С. Б. Боровков, Д. В. Кібкало.

ПАТЕНТИ

139. **Патент** 10996 UA, МПК А 23К 1/00. Спосіб годівлі молодняка великої рогатої худоби / Максаков В. Я., Карташов М. І., Іванченко М. М. [та ін.] ; власник Харків. зоовет. ін-т. – № 93006548 ; заявл. 09.03.93 ; опубл. 25.12.96, Бюл. № 4.
Винахідниками також є : Сурначов А. Г., Самофалова К. В.

140. **Патент** 17710А UA, МПК А01К5/02, А 23К 1/16. Спосіб вирощування ремонтних телиць / Максаков В. Я., Карташов М. І., Воловельський Л. Н. [та ін.] ; власник Харків. зоовет. ін-т, Укр. НДІ фармакотерапії ендокринних захворювань. – № 95104656 ; заявл. 24.10.95 ; опубл. 31.10.97, Бюл. № 5.
Винахідниками також є : Грушевець І. В., Сейбу Т. С., Натаров В. В.
141. **Патент** 40939А UA, МПК А23 К 1/00. Рецепт комбікорму-концентрату для ремонтного молодняка великої рогатої худоби / Карташов М. І., Кравченко Ю. С. ; власник Харків. зоовет. ін-т. – № 2000116664 ; заявл. 24.11.00 ; опубл. 15.08.01, Бюл. № 7.
142. **Патент** 35097А UA, МПК А23 К 1/22. Спосіб приготування корму для собак / Карташов М. І., Максаков В. Я. ; власник Харків. зоовет. ін-т. – № 99084581 ; заявл. 10.08.99 ; опубл. 15.03.01, Бюл. № 2.
143. **Патент** 28147 UA, МПК G01 N 33/53. Спосіб визначення глікозаміногліканів / Леонтєва Ф. С., Тимошенко О. П., Карташов М. І. [та ін.] ; власник Держ. установа «Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І. Ситенка АМНУ», Харків. держ. зоовет. академія. – № U 200708506 ; заявл. 24.07.07 ; опубл. 26.11.07, Бюл. № 19.
Винахідниками також є : Ющенко Г. О., Кібкало Д. В., Туляков В. О., Боровков С. Б.
144. **Патент** 37271 UA, МПК G01 N 33/487. Спосіб визначення концентрації оксипроліну в сечі / Карташов М. І., Леонтєва Ф. С., Тимошенко О. П. [та ін.] ; власник Харків. держ. зоовет. академія. – № U 200806810 ; заявл. 19.05.08 ; опубл. 25.11.08, Бюл. № 22.
Винахідниками також є : Кібкало Д. В., Туляков В. О., Боровков С. Б., Гуліда Т. І., Морозенко Д. В., Пасічник В. А.
145. **Патент** 29198 UA, МПК G01 N 33/48. Спосіб визначення фракцій сульфатованих гексозаміногліканів / Леонтєва Ф. С., Філіпенко В. А., Тимошенко О. П. [та ін.] ; власник Держ. установа «Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І. Ситенка АМНУ», Харків. держ. зоовет. академія. – № U 200708505 ; заявл. 24.07.07 ; опубл. 10.01.08, Бюл. № 1.
Винахідниками також є : **Карташов М. І.**, Кібкало Д. В., Туляков В. О., Рябкова Л. П.
146. **Патент** 50102 UA, МПК G01 N 33/50. Спосіб біохімічної діагностики гострої бронхопневмонії поросят / Тимошенко О. П., Карташов М. І., Вікуліна Г. В. ; власник Харків. держ. зоовет. академія. – № U 200912359 ; заявл. 30.11.09 ; опубл. 25.05.10, Бюл. № 10.

ПРАЦІ ЗА РЕДАКЦІЄЮ М.І. КАРТАШОВА

147. **Ветеринарна** клінічна біохімія : навчальний посібник для підготовки фахівців у вищих аграрних навчальних закладах III-IV рівнів акредитації напряму «Ветеринарна медицина» / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, Д. В. Кібкало [та ін.] ; за ред. М. І. Карташова, О. П. Тимошенко ; Харківська державна зооветеринарна академія. – Харків : Вид-во Бровін О.В., 2010. – 387 с.

Авторами також є : С. Б. Боровков, Г. В. Вікуліна, Д. В. Морозенко, Н. В. Вовкотруб, В. А. Пасічник, С. В. Іваннікова, Ф. С. Леонтєва.

148. **Ветеринарна** клінічна біохімія : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за напрямом підготовки «Ветеринарна медицина» / М. І. Карташов, О. П. Тимошенко, Д. В. Кібкало [та ін.] ; за ред. М. І. Карташова, О. П. Тимошенко ; Харківська державна зооветеринарна академія ; Міністерство аграрної політики України. – Харків : Еспада, 2010. – 391 с.

Авторами також є : С. Б. Боровков, Г. В. Вікуліна, Д. В. Морозенко, Н. В. Вовкотруб, В. А. Пасічник, С. В. Іваннікова, Ф. С. Леонтєва.

РЕЦЕНЗУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ

149. **Клінічна** біохімія : навчальний посібник для студентів вищих фармацевтичних навчальних закладів і фармацевтичних факультетів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації / О. П. Тимошенко, Л. М. Вороніна, В. М. Кравченко [та ін.] ; **рец. М. І. Карташов.** – Харків : Вид-во НФаУ : Золоті сторінки, 2003. – 238 с.

Авторами також є : Г. Б. Кравченко, О. І. Набока, Л. Г. Савченко, Т. С. Сахарова, І. В. Сенюк, В. М. Філатова, Н. А. Шоно, А. Л. Загайко, Ф. С. Леонтєва.

150. **Клінічна** біохімія : навчальний посібник / О. П. Тимошенко, Л. М. Вороніна, В. М. Кравченко [та ін.] ; **рец. П. А. Каліман, М. І. Карташов.** – 2-ге вид. – Київ : Професіонал, 2005. – 288 с.

Авторами також є : Г. Б. Кравченко, О. І. Набока, Л. Г. Савченко, Т. С. Сахарова, І. В. Сенюк, В. М. Філатова, Н. А. Шоно, А. Л. Загайко, Ф. С. Леонтєва.

НАУКОВА ШКОЛА ПРОФЕСОРА М. І. КАРТАШОВА

Школа фахівців клінічних діагностів-терапевтів Миколи Івановича у галузі ветеринарної медицини представлена його учнями - кандидатами ветеринарних наук. Дисертації виконані під керівництвом М.І. Карташова:

На здобуття наукового ступеня кандидата наук:

1. **Боровков С. Б.** Клініко-біохімічні показники стану сполучної тканини в діагностиці та лікуванні остеодистрофії корів : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата ветеринарних наук : 16.00.01 - діагностика і терапія тварин / Сергій Борисович Боровков ; Білоцерківський державний аграрний університет. – Біла Церква, 2006. – 24 с.
2. **Морозенко Д. В.** Хронічна ниркова недостатність домашніх котів (патогенез, діагностика, лікування) : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата ветеринарних наук : 16.00.01 - діагностика і терапія тварин / Дмитро Володимирович Морозенко ; Білоцерківський державний аграрний університет. – Біла Церква, 2008. – 22 с.
3. **Вікуліна Г. В.** Стан біополімерів сполучної тканини та обміну ліпідів у клінічно здорових і хворих на бронхопневмонію поросят : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата ветеринарних наук : 16.00.01 - діагностика і терапія тварин / Галина Вікторівна Вікуліна ; Білоцерківський державний аграрний університет. – Біла Церква, 2010. – 20 с.

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО ЖИТТЯ ТА НАУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ
МИКОЛИ ІВАНОВИЧА КАРТАШОВА

1. О присвоении ученого звания профессора. Коллегия по аттестационным вопросам. Решение Госкомитета СССР по народному образованию от 4 июля 1991 г. № 6 / 427 – П. Карташов Н. И. – по кафедре химии и биохимии // Бюллетень Госкомитета СССР по народному образованию. – 1991. – № 10. – С. 44. – (Серия проф. образ.)
2. М. І. Карташову – 60 / О. М. Маменко, В. Я. Максаков, В. Г. Прудніков, М. І. Сахацький // Вісник аграрної науки. – 1998. – № 1. – С. 83.
3. Прудніков В. Ювілей ректора / Василь Прудніков // Вісті Дергачівщини. – 1998. – 21 лютого.
4. 60 років ректору Харківського зооветеринарного інституту, члену-кореспонденту УААН, професору Миколі Івановичу Карташову // Ветеринарна медицина України. – 1998. – № 3. – С. 32.
5. Вчений, педагог, перший наставник і щира людина // Вісті Дергачівщини. – 2016. – 24 вересня. – С. 4.
6. Карташов Микола Іванович, завідувач кафедри клінічної діагностики та клінічної біохімії, професор, член-кореспондент НААНУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zoovet.kh.ua/.../105-kafedra-klinichnoji-diagnostiki-ta... – Дата доступу: 15. 09 2016. – Назва з екрана.

 <p>Місце підпису</p> <p>(Особистий листок студента)</p>	<p>«Підготовку спеціалістів у різних університетських закладах проводили на базі середньої освіти на основі поданих на конкурс аспірантів конкурсних праць».</p> <p>Згідно з рішенням за № 1000 прийнятим з метою і про дальший розвиток системи вищої освіти в СРСР, «Всі студенти 1950-х років склали екзамени за новий курс складного предмета, що уніфіковане за національними стандартами, в тому ж складі згідно з практичними роботами після того як двох курсів прослухав студентом факультету».</p> <p>З Постановою РНК СРСР і ЦК ВКП(б) від 25 березня 1956 р. «Про роботу вищих університетських закладів і про керівництво вищою школою».</p> <p>«Кожному студенту інститутів єдиної державної освіти і єдиної матриці (записки вказані). До матриці записані всі вказані обов'язки для пропусків, і оцінки по екзаменах та заліках. Оцінки з матриці прослідкується пообиди, всі привадили мати і знімали записки».</p> <p>З зміною статуту вищого університетського закладу, затвердженого Постановою РНК СРСР і ЦК ВКП(б) від 25 березня 1956 р.</p> <p>«Витягати з виписки університетських закладів такі особи успішні студенти: «дуже», «добре», «задовільно» і «незадовільно».</p> <p>З Постановою Ради Міністрів СРСР і ЦК ВКП(б) № 1963 від 30/VIII 1954 року.</p>	<p>ХАРЬКІВСЬКИЙ ЗООВЕТЕРИНАРНИЙ ІНСТИТУТ в Харківському зооветеринарному інституті</p> <p>ЗАЛІКОВА КНИЖКА № 62612</p> <p>Прізвище, ім'я, по батькові: <u>Карташов Николай Иван</u></p> <p>Факультет: <u>Ветеринарний</u></p> <p>Спеціальність: <u>Ветеринарний</u></p> <p>Вступив <u>4</u> переїхав на <u>1</u> курс з</p> <p>Проректор по учебній і науковій роботі: <u>Г. Усманов</u></p> <p>Школа факультету: <u>Р. Сидоренко</u></p> <p><u>25 декабря 1962</u> (дата видачі залікової книжки)</p>
---	---	--

ВЫПИСКА ИЗ ПРИКАЗА
по Харьковскому зооветеринарному институту
№ 192 от 9 июня 1965 г.

§-3.

В соответствии с приказом Министерства сельского хозяйства СССР от 29 марта 1965 года зв № 73 - назначить с 1-го апреля 1965 года стипендию имени В.И.Ленина студенту 3-го курса ветеринарного факультета КАРТАШОВУ Николаю Ивановичу.

Ректор института,
профессор И.А.Калашник

Верно: Секретарь Бессен

ВЫПИСКА ИЗ ЗАЧЕТНОЙ ВЕДОМОСТИ

(без диплома недействительна)

Тов. Чарташов Михаил ВВ. за время пребывания в Харьковском зооветеринарном институте на ветеринарном факультете сдал следующие дисциплины:

1. История КПСС <u>Отлично</u> 2. Политэкономика <u>Отлично</u> 3. Основы высшей математики <u>хорошо</u> 4. Физподготовка <u>хорошо</u> 5. Латинский язык <u>хорошо</u> 6. Иностранный язык <u>хорошо</u> 7. Марксистско-ленинская философия с основами атеизма <u>Отлично</u> 8. Радиобиология с токсикологией <u>хорошо</u> 9. Физика <u>Отлично</u> 10. Химия неорганич. и аналит. <u>хорошо</u> 11. <u>Аналит. химия</u> <u>Отлично</u> 12. Химия органическая <u>хорошо</u> 13. Химия биологическая с основами физикоколлоидной химии <u>Отлично</u> 14. Ботаника <u>хорошо</u> 15. Анатомия с.-х. животных <u>Отлично</u> 16. Гистология с эмбриол. <u>Отлично</u> 17. Физиология с.-х. жив-х <u>Отлично</u> 18. Зоология <u>Отлично</u> 19. Кормление с.-х. животных <u>Отлично</u> 20. Животноводство с основами разведения <u>Отлично</u> 21. Микробиология с вирусологией <u>Отлично</u> 22. Патфизиология <u>Отлично</u> 23. Зоогигиена <u>Отлично</u> 24. Патанатомия со вскрытием <u>Отлично</u> 25. Акушерство с гинекологией и искусственным осеменением <u>Отлично</u> 26. Фармакология с рецептурой <u>Отлично</u> 27. Гражданская оборона <u>хорошо</u> 28. Механизация ж-ва <u>хорошо</u>	29. Оперативная хирургия <u>Отлично</u> 30. Клиническая диагностика с рентгенологией и клиникой <u>Отлично</u> 31. Патология и терапия внутренних незаразных болезней с клиникой <u>Отлично</u> 32. Экономика и организация соц. с.-х. производства <u>Отлично</u> 33. Организация ветдела с экономикой вет. мероприятия <u>хорошо</u> 34. Хирургия общая и частная с клиникой <u>Отлично</u> 35. <u>Ветеринар. биология</u> <u>хорошо</u> 36. Ветсанэкспертиза с осн. технологии продуктов жив-ва <u>Отлично</u> 37. Паразитология с бол. рыб <u>Отлично</u> 38. Эпизоотология с бол. пчел <u>Отлично</u> 39. Осн. научного коммунизма <u>Отлично</u> 40. Курсовые работы: <u>Опер. хиру.</u> <u>Отлично</u> а) Акушерство <u>Отлично</u> б) Паразитология <u>Отлично</u> в) Эпизоотология <u>Отлично</u> г) Организация соц. с.-х. пр-ва <u>Отлично</u> д) Кормление с.-х. жив-х <u>Отлично</u> е) Терапия <u>Отлично</u> ж) Зоогигиена <u>Отлично</u> з) Вскрытие <u>Отлично</u> и) Клиническая диагностика <u>Отлично</u> к) Общая и частная хирургия <u>Отлично</u> 41. Работа на производстве за I к. <u>Отлично</u> 42. » » за II курс <u>Отлично</u> 43. » » за III курс <u>Отлично</u> 44. Учебная практика за IV курс <u>Отлично</u> 45. Производственная практика за V курс <u>Отлично</u>

Защитил дипломную работу на тему: _____

с оценкой _____

ГОСЭКЗАМЕНЫ

1. Комплексный экзамен по экономике и организации соц. с.-х. производства, включая политэкономия хорошо
2. Комплексный экзамен по ветеринарии хорошо

Ректор института _____
 Декан факультета _____
 Секретарь З. Гашин

г. Харьков 9 декабря 1964 г.

Регистрационный № _____

Посвята у студенти

Засідання Вченої ради

Святкування 140 річчя Харківського зооветеринарного інституту

Зустріч з основоположником радянської гельмінтології, доктором ветеринарних, медичних і біологічних наук, академіком АН, АМН і ВАСГНІЛ, лауреатом Ленінської і Державної премій, кавалером 6 орденів Леніна, Героєм Соціалістичної Праці К.І. Скрябіним

Під час зустрічі з донькою Гната Хоткевича Галиною

У колі сім'ї (поруч донька Катерина та дружина Зоя Василівна)

Склад кафедри

День Знань у ХДЗВА 2002 рік

Новорічне свято (в колі студентів та викладачів академії)

ПРЕДМЕТНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Підготовка спеціалістів у Харківській державній зооветеринарній академії

Організація навчального процесу, проблеми та вимоги сучасної освіти 20, 42, 50, 60, 64, 65, 86, 87, 93, 138

Ювілейні дати ХДЗВА 25, 27, 29, 32, 33, 110

Вчені у галузі зоотехнії та ветеринарної медицини 11, 36, 38, 39, 44, 63, 66, 100, 101

Підручники та навчальні посібники з біохімії 14, 17, 83, 107, 130, 131, 136, 149, 150

Довідник для фермерів 108

Методичні рекомендації, навчальні програми 20, 53, 134

Аграрний сектор в Україні, економічні реформи 53, 85

Ветеринарна медицина

Хвороби тварин та їх профілактика 76,81, 97, 113, 123, 124

Ветеринарна клінічна біохімія 130, 131, 134, 137, 138

Ветеринарна клінічна діагностика 68, 106, 113-118, 120, 121, 125-128, 132, 133, 136, 143-146

Професійна етика 129

Тваринництво

Загальні питання у тваринництві 45, 61, 67, 94, 108, 111

Наукові дослідження у тваринництві та експерименти 55, 90, 91

Екологічні та санітарно-гігієнічні аспекти 77, 112

М'ясне скотарство 88, 96, 98

Способи вирощування телиць та молочна продуктивність 48, 49, 72, 73, 78, 84, 92, 99, 102, 140

Корми та годівля сільськогосподарських тварин 82, 89, 95, 103, 109, 139, 141, 142

- **Якість кормів та ефективність раціонів с.-г. тварин** 41, 43, 46-49, 51, 56-59, 62, 74, 85, 89, 90, 91, 99, 104

Біохімія сільськогосподарських тварин 14, 17, 52, 54, 79, 80, 98, 105, 107, 119, 122, 135

Біохімія сільськогосподарської птиці 24, 34, 35

- **Аспекти обміну речовин (метаболізму) в тканинах молодняка:** 3, 4, 5, 6, 8, 28, 75

- обмін вуглеводів 1, 2, 6, 7
- особливості енергетичного обміну 8, 9, 10, 15, 16, 18, 30, 69, 71, 102
- обмінні та окисні процеси під впливом окремих факторів:
 - годівлі 12, 13, 19, 21, 22, 23, 26, 40, 70, 79
 - температурного режиму 28, 31, 37

Клінічна біохімія 149, 150

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А патенко В.М.	27
Б арановский Д.И.	27
Батюжевский Ю.Н.	13, 19
Бенгус Л.М.	113
Божко П.Е.	20
Бондарева Т.С.	27
Боровков С.Б.	113, 115, 116, 120, 126, 128, 129, 130, 131, 135, 136, 138, 143, 144, 147, 148
Бугров А.Д. (Бугров О.Д.)	52, 54, 94
Бульба В.Г. (Бульба В.)	86, 101
Буркат В. (Буркат В.П.)	36, 38, 39, 100
Бусел Ю.М.	128
В аврийчук Т.В.	52
Ваврийчук Т.И.	54
Васильев В.С.	111
Ватолинская Л.И.	24, 28, 34
Винничук Д.Т.	38, 39
Вікуліна В.Г.	119
Вікуліна Г.В.	122, 129, 130, 131, 136, 138, 146, 147, 148
Влізло В.В.	134
Вовк І.Н.	134
Вовкотруб Н.В.	130, 131, 147, 148
Войтенко Т.С.	72, 78
Волков Е.П.	27
Воловельський Л.Н.	140
Волощенко М.В. (Волощенко М.)	21, 23, 30, 31, 35, 40, 69, 70, 71
Вороніна Л.М.	149, 150
Воронянский В.И. (Voronianski V.V., Воронянський В.І.)	4, 5, 8, 9, 14, 17, 27, 75, 102, 107
Г алицький Н.Д.	(101)

Галяс В.Л.	134
Герасимов В.И.	27, 108, 112
Гноєвий В.І.	99, 104
Головаха В.І.	134
Гопцій Т.І.	104
Горовчук О.В.	116, 118
Грищенко В.А.	134
Грушевець І.В.	140
Гуліда Т.І.	132, 144
Д анилова Т.Н.	108
Деревянко О.Ф.	108
Дерюга В.А.	27
Добрицкий А.М.	27
Докторович Н.Л.	5, 14, 22, 24, 28, 34, 69, 71
Доротюк Е.М.	88, 96
Дроздов С.Є.	104
Ж дамарова Т.В.	94
З аволока А.А. (Zavoloka A.A., Zavoloka Al.)	27, 65, 68, 80, 81, 105, 106
Загайко А.Л.	149, 150
Закревський А.М.	117
Зубець М., (Зубец М.В.)	36, 38, 39
И ванов Л.Н.	83
Иванов М.Ф.	(66), (67)
Иванченко М.М. (Іванченко М.М., Ivanchenko M.M.)	27, 41, 47, 48, 49, 51, 55, 59, 79, 89, 139
Игнатов Г.Л.	108
І ваннікова С.В.	130, 131, 147, 148
Іонов І.О. (Ионов И.А.)	40, 82
К алашник И.А.	27

Каліман П.А.	150
Калмыкова Т.М.	27
Кибенко В.А.	27
Ким В.В.	27
Кириченко И.В.	14
Кібкало Д.В.	114, 115, 116, 128, 129, 130, 131, 133, 136, 138, 143, 144, 145, 147, 148
Козьменко В.В.	112
Кондрахін І.П.	134
Коноваленко О.Є.	11
Копицкий В.Ф.	27
Коренев М.І.	133, 136
Котляр О. (Котляр О.С.)	95, 98, 109
Кравченко В.М.	149, 150
Кравченко Г.Б.	149, 150
Кравченко Н.О.	136
Кравченко Ю.С.	141
Кулешов П.Н.	(63)
Курман А.Ф.	134
Кутіков Є.С.	104
Кучеренко О.М.	75
Л евченко В.І.	134
Лемишевский В.А.	27
Леонтьева Ф.С.	130, 131, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 150
Логвинов Д.Д.	27
Лукин Е.И.	(44)
Лупашко В.В.	12, 13, 15, 18, 19, 22, 23, 26, 30, 31, 40, 69, 70, 71
Лысенко А.Я.	27
Любецкий М.Д.	20, 27
М агац Д.Ю.	136
Магда И.И.	27

Максаков В.Я. (Maksakov V.Ya., Максаков В.)	41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 67, 72, 73, 74, 78, 79, 84, 85, 89, 90, 91, 92, 95, 102, 103, 139, 140, 142
Маменко О.М.	100
Манейло Н.Г. (Манейло М.Г.)	19, 26, 40, 69, 71
Мартыненко А.В.	121
Марченко Л.А.	27
Марченко М.Л.	50
Маслак Ю.В.	126
Машкин Н.И.	27
Мельник Ю.В.	34
Мельничук Д.О.	134
Мерзленко	26
Митрофанов О.В.	133
Могилевский В.Н.	34
Морару І.	122
Морозенко Д.В.	117, 118, 119, 123, 124, 127, 128, 130, 131, 132, 144, 147, 148
Набока О.І.	149, 150
Натаров В.В.	140
Образцов В.П.	27
Огуль Р.А.	27, 44
Олешко Н.О.	98
Осташко Ф.И.	111
Павлов М.Е. (Павлов М., Павлов М.Є.)	27, 33, 76, 133
Пасічник В.А.	130, 131, 144, 147, 148
Передера С.Б.	27
Петрушко Н.П.	108
Пилипенко М.Е.	27
Півненко Т.В. (Пивненко Т.В.)	114, 116, 121, 125
Піпенко М.А.	96
Познякова З.М.	99, 104

Покусай Г.Г. (Pokusay G.G.)	14, 17, 23, 26, 30, 31, 35, 40, 69, 70, 71
Полумисна Г.В.	132
Пономаренко Е.Н.	27
Пономаренко Н.Н.	108
Попов И.М.	27
Похватилов Ю.Ф.	27
Пронь Е.В.	108
Прудніков В.Г.	88, 96
Пяткин С.Н.	108
Р осоха И.В.	27
Рубан Б.В.	27, 108
Рубан С.Ю.	100
Рубан Ю.Д.	20, 27, (38), 44, 63, 93, 100
Руденко П.А.	137
Рябкова Л.П.	145
С авченко Л.Г.	149, 150
Самофалова К.В. (Самофалова Е.В.)	46, 47, 48, 49, 58, 72, 78, 85, 102, 139
Сахарова Т.С.	149, 150
Сахацкий Н.И.	82
Сахнюк В.В.	134
Свириденко А.И.	108
Сегодін А.Б.	116
Сейбу Т.С.	72, 78, 102, 140
Сенюк І.В.	149, 150
Склярів Г.А.	108
Сокол А.И. (Сокол О.)	27, 33, 53, 66, 67, 83
Сорокін О.С.	99, 104
Сурай П.Ф.	82
Сурначев А.Г. (Сурначов А.Г.)	48, 49, 73, 139
Т имошенко О.П.	113, 114, 116, 118, 122, 123, 126, 128, 130, 131, 134, 138, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150
Тищенко С.Н.	56, 62
Товстик В.Ф.	108

Толстова-Парійська Н.Г.	(11)
Томчук В.А	134
Туляков В.О.	143, 144, 145
Ф ілатова В.М.	149, 150
Філіпенко В.А.	145
Х іміч О.А.	109
Хмельков В.Н.	54
Храбустовський І.Ф. (Храбустовский И.Ф.)	11, 20
Ц віліховський В.І.	134
Циганок А.В.	104
Цупило В.Я.	6
Ч ала І.В.	134
Чернуха В.К.	27
Черный Н.В. (Cherny N.V.)	27, 77, 97, 112
Чечеткин А.В. (Чечоткін О.В., Cheechetkin A.V.)	14, 15, 17, 21, 31, 75, 82, 107
Чечоткіна І.О.	70
Чорна К.С.	137
Ш акула О.О. (Шакула А.А.)	55, 90, 91
Шевченко В.В.	94
Шоно Н.А.	149, 150
Щ егольков В.Н.	18
Щепетільников Ю.О.	133
Щетинский И.М. (Щетинський І.М.)	27, 76
Ю гай К.Д.	27
Юрченко Л.И.	27
Ющенко А.О.	116
Ющенко Г.О.	143

Ярошенко В.И.

27

Shtager G.

105, 106

Smolaninov V.

105, 106

Zavoloka An.

105, 106

Zavoloka S.M.

80, 81

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРА, ЧЛЕН- КОРЕСПОНДЕНТА НААНУ МИКОЛИ ІВАНОВИЧА КАРТАШОВА.....	6
<i>Вчений, педагог, перший наставник і щира людина (Колектив ХДЗВА).....</i>	<i>8</i>
Рівень середніх молекул крові домашніх котів як показник ендогенної інтоксикації за хронічної ниркової недостатності (М.І. Карташов, Д.В. Морозенко).....	13
Біохімічні показники сироватки крові коней після фізичного навантаження (С.Б. Боровков, М.І. Карташов).....	20
ХРОНОЛОГІЧНИЙ СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ.....	25
Патенти.....	46
Праці за редакцією М.І. Карташова.....	48
Рецензування навчальних видань.....	48
НАУКОВА ШКОЛА ПРОФЕСОРА М.І. КАРТАШОВА.....	49
Публікації про життя та наукову діяльність М.І. Карташова.....	50
ФОТОГАЛЕРЕЯ.....	51
ПРЕДМЕТНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК.....	60
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК.....	62